Iertarea înseamnă a te ridica mai presus decât cei care te-au insultat. *(Napoleon Bonaparte)*

Dreptul

Săptămânal juridic

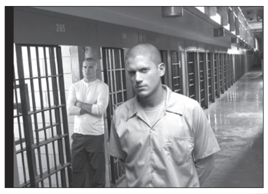
ISSN 1857-3185

VINERI
17 aprilie
2009
Anul VIII
nr. 14 (273)
8 pagini - 2.50 lei

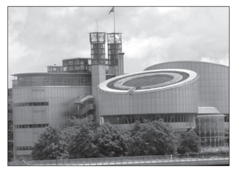
E-mail: dreptul_pravo@yahoo.com

Accesul la informație – o problemă persistentă pag. 2

Centrele de justiție comunitară în sprijinul ex-deținuților pag. 3

CEDO a pronunțat hotărârile Breabin, Hyde Park (nr. 4) pag. 5

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI

Iubiți fii și fiice duhovnicești,

Întreaga viață a creștinilor ortodocși este o călătorie cu Hristos prin Sfintele Taine, spre Înviere. Sfânta noastră Biserică a rânduit Postul Mare sau Postul Sfintelor Paști ca un binecuvântat prilej de a ne desăvârși, de a ne pregăti pentru urcușul spiritual spre slăvita Înviere a Domnului.

Vremea pocăinței ne este dată pentru aceea ca să ne îngrijim de starea noastră sufletească. Să ne cercetăm inima și să vedem dacă am scăpat de patimile și păcatele noastre.

În legătură cu această perioadă de nevoință duhovnicească, Sf. Ioan Gură de Aur spune: „Am lepădat povara postului, dar n-am lepădat și rodul postului... A trecut osteneala nevoințelor, dar să nu treacă râvna faptelor bune...”.

Pentru a trăi cu adevărat minunea Învierii Domnului, să lăsăm deprinderile cele rele, dușmănia și lăcomia, să căutăm binele și adevărul, evlavia și smerenia, să ne înnoim și să ne prefacem inima și viața noastră potrivit cu învățătura lui Hristos, prin rugăciune, prin post, prin fapte bune, prin propria noastră înviere la o viață nouă, la o viață călăuzită de virtuțile creștine.

Să ne bucurăm de lumina Învierii Domnului în unire și pace, iar credința în Hristos și în Înviere să ne călăuzească spre adevărata înțelegere a viețuirii noastre în această lume.

Vă doresc tuturor să aveți parte de harul Învierii Domnului, de Sărbători împodobite cu lumină, sănătate, bucurii și vă adresez, cu toată căldura, tradiționala urare:

Hristos a înviat!
Adevărat a înviat!
Din mila lui Dumnezeu,

† VLADIMIR,
Mitropolit al Chișinăului și al întregii Moldove

CALENDAR CREȘTIN

S	18	**Sâmbăta Mare**. Sf. Irh. Iov; Sf. Mc. Agatopod și Teodul; Cuv. Teodora.
D	19	**Învierea Domnului. Sfintele Paști.**
L	20	**Săptămâna Luminată**. Sf. Irh. Gheorghe Mărturisitorul; Cuv. Daniil, Serapion; Sf. Mc. Achilina.
M	21	Sf. Ap. Irodion, Ruf, Ermia; Sf. Irh. Nifont.
Mr.	22	Sf. Mc. Eupsihie, Vadim.
J	23	Sf. Mc. Terentie, Maxim, Alexandru, Teodor.
V	24	Sf. Mc. Antipa; Cuv. Ioan; Sf. Irh. Varsonofie.

Observatori OSCE la Curtea Constituțională

La 13 aprilie, președintele Curții Constituționale, Dumitru Pulbere, a avut o întrevedere cu Nicolai Vulcanov, șeful Misiunii internaționale de observare a alegerilor parlamentare 2009 în Republica Moldova OSCE/BIDDO, și Francine Barry, expert în probleme juridice al misiunii date. Întrevederea a avut loc la inițiativa oaspeților, ea axându-se pe Decizia Curții Constituționale privind dispunerea renumărării voturilor exprimate în alegerile din 5 aprilie, pronunțată în ajun într-o ședință plenară extraordinară.

Dl Dumitru Pulbere a explicat experților OSCE conținutul demersurilor și argumentelor ce au fundamentat emiterea Deciziei, precum și procedura legală de examinare a acestora, copiile actelor respective fiind puse la dispoziția Misiunii de observare. La rândul său, Nicolai Vulcanov i-a înmânat președintelui Curții Constituționale Raportul Misiunii de observare OSCE privind constatările și concluziile preliminare asupra alegerilor parlamentare. Domnia sa a specificat că aprecierile conținute în Raport se referă doar la date acumulate până la evenimentele din 7 aprilie, raportul final urmând să conțină evaluarea acestora și a urmărilor lor.

Președintele Curții Constituționale a estimat ca fiind benefice procesului continuu de perfecționare a legislației naționale observațiile tuturor misiunilor internaționale ce au monitorizat alegerile parlamentare. De ele trebuie să se ghideze, în primul rând, viitorul Parlament, funcționarea eficientă a căruia va fi posibilă după excluderea suspiciunilor apărute cu referire la corectitudinea procesului electoral. Renumărarea voturilor, care presupune o revizie exhaustivă a elementelor constituante ale alegerilor, va contribui numaidecât la instaurarea păcii în societate, la evitarea repetării anormalităților înregistrate în a doua zi după scrutin. Dacă cele 9 zile acordate CEC-ului pentru renumărarea voturilor pe ansamblul țării nu vor fi suficiente, Curtea Constituțională poate prelungi acest termen, astfel încât să nu mai existe temei pentru diverse interpretări ale Deciziei sale, pronunțate pe 12 aprilie.

Accesul la informaţie – o problemă persistentă

Accesul la informaţie este o problemă a societăţii, care continuă să rămână încă la stadiul nesatisfăcător. Prin urmare, publicul întâmpină dificultăţi serioase în procesul de informare, afirmă experţii în domeniu.

ceea ce priveşte accesul la informaţie a constituit premise reale pentru ceea ce s-a întâmplat după alegeri. Pe parcursul campaniei electorale a persistat acel discurs de ură şi intoleranţă. S-a lucrat foarte puţin în domeniul educaţiei civice.

Recent, Centrul „Acces –Info", în cadrul unei întruniri, a făcut public Raportul trimestrial privind evaluarea accesului la informaţiile oficiale în Republica Moldova (în percepţia reprezentanţilor mass-media şi organizaţiilor neguvernamentale în domeniul libertăţii de exprimare şi al accesului la informaţie).

Astfel, grupul de experţi a estimat nivelul accesului la informaţie în Moldova pe parcursul trimestrului I al anului 2009 cu 2.2 puncte din maxim 5 posibile. Aceasta indică o scădere în comparaţie cu trimestrul IV al anului 2008 – 2.4 puncte (în trimestrul III – 2.36, trimestrul II – 2.12 şi trimestrul I – 2.09).

Potrivit lui Vasile Spinei, preşedintele Centrului „Acces-Info", „scăderea acestui punctaj se explică prin adoptarea unui şir de acte normative, adoptarea unei noi legi cu privire la secretul de stat, modificarea altor acte şi care în final au generat înteţirea cazurilor de îngrădire a accesului la informaţiile oficiale ale cetăţenilor şi jurnaliştilor, inclusiv în perioada alegerilor parlamentare. Multe litigii în domeniul accesului la informaţie au rămas nesoluţionate. Ceea ce s-a întâmplat în trimestrul I în

Marele efect catastrofal privind accesul la informaţie constă în faptul că pierdem valori deja cucerite. Avem o lege aproape perfectă privind accesul la informaţie şi ceea ce s-a obţinut se poate pierde într-un timp foarte scurt.

Fiecare îşi are partea lui de vină, atât societatea civilă, mass-media, cât şi guvernul. Iar pentru o ameliorare a situaţiei create în acest sens, este necesar promovarea unui dialog între toţi aceşti membri".

Totodată, Sean Roberts, manager superior de Program AED, a specificat că accesul la informaţie este un factor destul de important în lupta contra corupţiei, fapt ce permite publicului larg să se implice în această activitate.

„Sunt convins că accesul la informaţie, constituie un factor ce asigură consolidarea unui stat democratic şi permite o mai bună informare a cetăţenilor, generând majorarea încrederii acestora în autorităţile publice şi ca rezultat, acest fapt va contribui nemijlocit la consolidarea democraţiei.

Pentru a asigura accesul la informaţie este necesară o activitate constantă. Iar societatea civilă trebuie să continuie evaluarea accesului la informaţie", a mai subliniat S. Roberts.

În opinia experţilor, continuă să persiste nivelul scăzut al culturii informaţionale, tărăgănarea aplicării tehnologiilor moderne în toate structurile statale. Necesită o îmbunătăţire radicală managementul instituţional de asigurare a informării active a publicului, permanentizării dialogului activ cu cetăţenii, implicarea acestora în procesul decizional. De asemenea, experţii semnalează ignorarea prevederilor legislative de către mulţi funcţionari. Se cere perfecţionarea mecanismelor interne instituţionale privind comunicarea cu publicul şi asigurarea accesului la informaţie. Deşi, în ultimul timp, un şir de pagini web oficiale ale autorităţilor publice şi-au îmbunătăţit conţinutul, totuşi majoritatea dintre ele nu asigură informarea activă a publicului, transparenţa achiziţiilor publice, utilizarea banilor publici. Dificultăţi serioase se înregistrează şi la acumularea informaţiilor pentru realizarea materialelor de investigaţie de către jurnalişti. Ca şi în perioadele anterioare, autorităţile rămân reticente la critica din mass-media, la declaraţiile organizaţiilor non-guvernamentale.

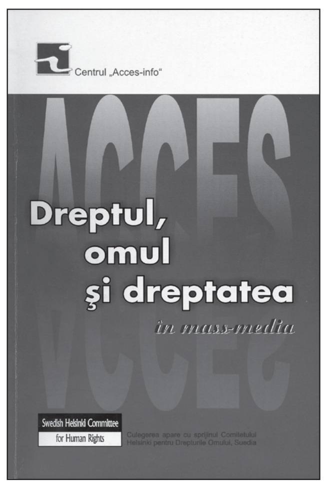
În campania electorală a fost încălcat principiul accesului nediscriminatoriu al concurenţilor electorali şi reflectarea neutră a alegerilor de către mijloacele de informare în masă, în special de media publică.

Acestea şi alte probleme s-au acutizat grav în perioada postelectorală. Astfel, au devenit normalizate cazurile de îngrădire a accesului persoanelor la informaţii obiective şi veridice, la viziuni pluraliste, cazurile de persecutare şi intimidare a jurnaliştilor, de manipulare a opiniei publice, fapt ce a deteriorat grav spaţiul juridic şi informaţional, normele şi principiile de existenţă a unei societăţi democratice.

Acesta este un proiect care face parte din Programul Consolidarea Capacităţii de Monitorizare a Societăţii Civile din Moldova (CCMSCM), implementat de Academia pentru Dezvoltarea Educaţională (AED). Programul este finanţat de Guvernul SUA prin intermediul Corporaţiei Provocările Mileniului şi administrat de agenţia SUA pentru Dezvoltare Internaţională (USAID) în cadrul Planului Preliminar de Ţară (PPŢ) pentru Republica Moldova.

Pe lângă raportul trimestrial, în cadrul întrunirii a fost prezentată şi culegerea „Dreptul, Omul şi Dreptatea în mass-media". Această culegere include în sine materiale publicate în ziare şi reviste pe parcursul anului 2008, care reflectă diverse aspecte ale realizării dreptului omului, consfinţite de Constituţie şi reglementate de alte acte normative.

Materialele poartă amprentele cotidianului, faptelor şi fenomenelor în evoluţie cu care se confruntă zi de zi cetăţeanul. E rodul muncii mai multor ziarişti şi colective redacţionale aflate în căutarea adevărului.

Cert este faptul că această culegere constituie un prilej de meditaţie pentru următoarele probleme: în ce măsură ne cunoaştem drepturile, cum ne sunt acestea protejate, ce ar trebui să facem pentru alfabetizarea juridică a cetăţenilor şi edificarea unei democraţii reale.

Culegerea a apărut cu suportul Comitetului Helsinki pentru Drepturile Omului, Suedia.

Irina BUREA
irinaburea@usm.md

ONU ESTE ÎNGRIJORATĂ DE ACŢIUNILE AUTORITĂŢILOR MOLDOVEI

O comisie a Organizaţiei Naţiunilor Unite (ONU) a investigat tratamentul aplicat persoanelor arestate la Chişinău şi a emis un raport în acest sens. Experţii ONU au constatat că majoritatea erau tineri fără antecedente penale şi că autorităţile din R. Moldova au comis împotriva lor „violenţe extreme".

„Oamenii au fost loviţi cu bâte, cu pumnii şi picioarele. Există şi cazuri de femei bătute cu bestialitate", arată raportul.

Experţii ONU afirmă că, în plus, tinerilor nu li s-a permis să beneficieze de consiliere juridică.

„De asemenea, aceştia au fost forţaţi să semneze declaraţii sau documente pe care nu au avut voie să le citească", se mai spune în raport.

De la Chişinău, nu există deocamdată nici o reacţie la ancheta ONU.

ORGANELE DE DREPT AU PERMIS ARBORAREA DRAPELELOR PE INSTITUŢIILE DE STAT

Luni, organele de drept din Moldova au făcut publice detaliile privind faptul că în timpul dezordinilor, au fost arborate drapelele Uniunii Europene şi României pe clădirile parlamentului şi preşedinţiei. Publicaţiile de opoziţie susţineau că poliţia a ajutat protestatarilor să arboreze drapelele. Drept dovadă a acestei teze, în internet au apărut fotografii şi materiale video, care arată că poliţiştii urmăreau liniştit cum doi tineri arborau simbolurile pe instituţiile de stat.

Igor Bodorin, şeful Serviciului de Protecţie şi Pază de Stat, care asigură securitatea şefilor de ţară şi a instituţiilor de stat, a declarat jurnaliştilor că în timpul dezordinilor din 7 aprilie „protestatarii au încălcat înţelegerea, potrivit căreia, grupul de iniţiativă, promovat de protestatari, trebuia să urce pe clădirea administraţiei preşedintelui, însoţit de reprezentanţi ai Serviciului de Pază şi ai personalului tehnic, pentru a arbora drapelul Uniunii Europene".

„Aceasta a fost singura condiţie a protestatarilor, după îndeplinirea căreia atacurile asupra clădirii din partea tinerilor nemulţumiţi trebuiau să înceteze", a menţionat Bodorin.

Acesta a subliniat că „a fost luată hotărârea de a îndeplini această cerinţă a protestatarilor pentru a evita dezordinile şi altercaţiile din continuare".

„Însă grupul de iniţiativă nu şi-a îndeplinit promisiunile: pe lângă drapelul UE, ei au arborat şi drapelul României, în timp ce atacurile asupra clădirii preşedinţiei nu au încetat", a declarat şeful Serviciului de Protecţie şi Pază de Stat.

Între timp, MAI al Moldovei a publicat luni o informaţie în care spune că a fost stabilită identitatea a doi tineri care au arborat drapelele. Aceştia sunt Ion Galaţchi de 17 ani şi Dragoş Musteaţă de 19 ani.

Unele posturi TV din Chişinău au arătat secvenţe din interogarea celor doi reţinuţi, care susţin că „au decis să arboreze drapelul UE pe ambele clădiri pentru a stopa distrugerea acestora".

„Eu sunt băiatul îmbrăcat în galben, care a arborat drapelul UE pe acoperişul parlamentului şi preşedinţiei. Declar că acţiunile mele nu au avut nici un substrat politic. Eu am făcut aceasta pentru a apăra clădirea de atacul distrugător al protestatarilor", a subliniat Galaţchi.

Potrivit comunicatului, „aceste acţiuni nu au fost dictate de colaboratorii organelor de drept sau de reprezentanţii serviciilor speciale".

Dragoş Musteaţă a declarat poliţiştilor că „ideea de a arbora drapelele a apărut la unul din grupurile de protestatari, care doreau prin aşa mod să stopeze violenţele".

„Eu nu sunt legat cu organele de drept sau cu serviciile speciale. Unul din protestatari mi-a sugerat această idee, eu m-am gândit şi am înţeles că acest lucru ar putea linişti masele. Neam înţeles cu paza că dacă drapelul va fi arborat pe acoperişul clădirii, va fi posibilă evitarea vărsărilor de sânge", a declarat Musteaţă.

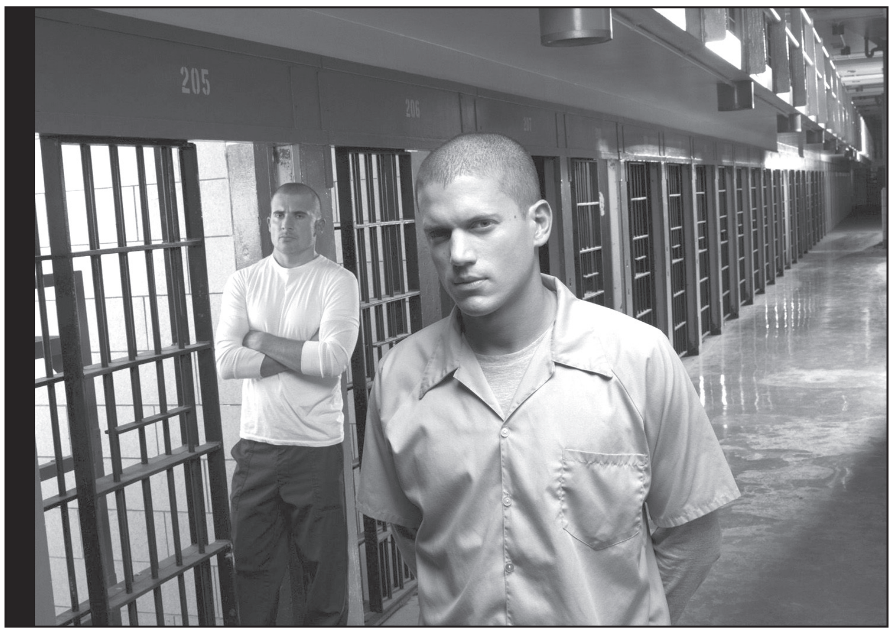
De asemenea şi el a infirmat că a arborat simbolurile sub influenţa organelor de drept.

„Pe mine nimeni nu m-a impus. Aceasta a fost propria mea iniţiativă. În faţa preşedinţiei şi parlamentului eu nu am fost atins de nimeni, inclusiv de poliţişti. La comisariatul de poliţie am fost tratat omeneşte. Nimeni nu a făcut presiuni asupra mea şi nimeni nu m-a bătut, nu a fost nimic din toate acestea", a spus Musteaţă.

Liderii partidelor de opoziţie au declarat la mitingul de duminică de la Chişinău că „dezordinile au fost provocate de autorităţile moldovene şi de organele de drept, pentru a discredita opoziţia". Drept argumente, ei au adus exemple cu arborarea drapelelor pe clădiri, precum şi faptul că la preşedinţie au fost sparte sticlele şi au fost afectate doar unele încăperi, iar cabinetul preşedintelui şi sălile de şedinţe au rămas neatinse de participanţii la proteste.

Centrele de justiție comunitară în sprijinul ex-deținuților

Combaterea fenomenului infracțional impune statului necesitatea de a aplica măsuri represive față de infractori. Într-o societate care se pretinde a fi civilizată, aceste măsuri nu trebuie să depășească limitele raționalului, iar în urma ispășirii pedepsei infracționale, reintegrarea socială a ex-deținuților devine imperios necesară, deoarece calitatea vieții acestora este afectată destul de grav.

Potrivit datelor, anual, în Republica Moldova sunt eliberate din instituțiile penitenciare circa 2000 de persoane. Din cauza izolării de lungă durată și restricțiilor impuse de regimurile de detenție, majoritatea dintre deținuți, pomenindu-se față în față cu realitatea de după gratii, se simt frustrați, consternați și anxioși. Problemele care apar odată cu eliberarea din mediul penitenciar vin să se amplifice pe fundalul unor relații proaste cu familia, comunitatea, a lipsei actelor de identitate și a unui loc de muncă care le-ar asigura un trai cât de cât decent etc.

Specialiștii consideră că respingerea societății, reticența unor funcționari, etichetarea și marginalizarea de către comunitate forțează persoanele eliberate din locurile de detenție să revină înapoi în cercul vicios al criminalității. Datele statistice atestă că circa 50% dintre persoanele private de libertate din Republica Moldova comit infracțiuni repetat.

Astfel, ca o necesitate absolută a comunităților de a obține un rol activ în promovarea strategiilor de prevenire a infracționalității, de implementare a principiilor justiției restaurative și, în final, de a contribui la siguranța în comunitate au fost create Centrele de justiție comunitară, care participă nemijlocit și la pregătirea pentru liberare și integrare socială a persoanelor ex-deținute.

În acest context, la Chișinău a avut loc o conferință de evaluare, cu genericul „Pregătirea pentru liberare și reintegrarea socială a persoanelor liberate din detenție", la care au participat reprezentanți ai mai multor Centre de justiție comunitară din republică, reprezentanți ai Ministerului Justiției, precum și reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale.

În premieră pentru Republica Moldova, la mijlocul anului 2005, la Inițiativa Institutului de Reforme Penale (IRP), a fost creat primul Centru de justiție comunitară în orașul Ungheni.

Astfel, prima inițiativă care conține o abordare complexă și multidimensională a procesului de pregătire pentru liberare și reintegrare socială a deținuților îi aparține IRP. Începând cu anul 2006, IRP, cu suportul Agenției Suedeze Pentru Dezvoltare Și Cooperare Internațională și al Fundației SOROS Moldova, a început implementarea proiectului „Consolidarea societății civile în Moldova. Grupuri marginalizate. Reintegrarea socială a ex-deținuților".

Proiectul a fost orientat spre contribuirea la creșterea calității asistenței pentru reintegrarea socială a ex-deținuților ca și categorie marginalizată prin crearea unui model de interacțiune a serviciilor din penitenciare și a celor comunitare.

„Suntem la finalul unui proiect ce a avut drept obiectiv crearea condițiilor, instrumentelor necesare pentru reintegrarea socială a deținuților. Am început într-un context foarte dificil, când exista o singură lege din 1999, complet ineficientă, fără instrumente practice de punere în aplicare în domeniul pregătirii pentru liberare și reintegrare socială a persoanelor fost deținute.

Ex-deținuții recidivează pentru că nu-și găsesc rolul social. Ei au săvârșit infracțiuni, însă nu trebuie blamați pentru aceasta, deoarece sunt cetățenii noștri și trebuie ajutați să se reintegreze. Trebuie să înțelegem că ei au lăsat o lume și au venit în altă lume, unde nu mai cunosc elementarul, uitând și denumirea străzilor etc.", a subliniat Victor Munteanu, directorul Programului de Drept, Fundația SOROS Moldova.

Potrivit lui Igor Dolea, directorul Institutului de Reforme Penale în cadrul proiectului respectiv, anume Centrele de justiție comunitară au avut misiunea de a contribui la resocializarea persoanelor eliberate din închisori. Totodată, acestora le mai revine și sarcina de a monitoriza aplicarea diferitor pedepse în comunitate și de a se implica în probleme ce țin de medierea în cauzele penale și asistența juridică primară. Una din atribuțiile centrelor de justiție comunitară este și monitorizarea respectării drepturilor persoanelor în sistemul de justiție penală (reținerea persoanei, aplicarea normelor contravenționale etc.).

În cadrul acestui proiect, s-a pus accentul pe colaborarea la nivel local. „Activitățile din cadrul acestui proiect impun implicarea unui număr mare de servicii acordate atât de către instituțiile guvernamentale, cât și neguvernamentale. Am pus accentul pe colaborare la nivel local, deoarece problemele se întâlnesc acolo unde își trăiește viața deținutul.

Deținuții sunt informați în prealabil despre existența acestor centre, amplasarea lor geografică (centrele raionale) și despre serviciile pe care le prestează acestea. Ei nu sunt obligați să se adreseze la aceste centre, însă numărul de peste o mie de persoane care s-au adresat la centrele de justiție comunitară demonstrează că aceste servicii sunt utile, calitative și necesare", a remarcat Victor Zaharia, director adjunct al IRP.

Diana Ciobanu, consilier de integrare în Centrul de justiție comunitară Bălți, a evidențiat că cel mai adesea, deținuții se ciocnesc de problema angajării în câmpul muncii, perfectarea actelor, relațiile tensionate cu familia, problemele de sănătate, cele psihologice etc.

Spre finalul conferinței, specialiștii au menționat că Centrele de justiție comunitară trebuie să se manifeste ca organizații neguvernamentale mature, cu capacități manageriale bine definite pentru a supraviețui financiar, pentru a combina resursele intelectuale cu resursele financiare ale donatorilor, ca să atragă încrederea și susținerea instituțiilor statale. Iar implicarea activă a tuturor partenerilor va genera un sistem de integrare credibil și eficient.

Irina BUREA
irinaburea@usm.md

www.procuratura.md

În legătură cu multiplele zvonuri vehiculate pe marginea decesului cetățeanului Valeriu Boboc, serviciul de presă al Procuraturii este abilitat să aducă la cunoștință următoarele fapte:

La 8 aprilie curent, ora 01:15, V. Boboc a decedat în drum spre Spitalul de Urgență.

Conform rezultatelor autopsiei, leziunile corporale primite, și anume fractura unei coaste, nu are legătură cu cauza morții. Conform medicilor, tânărul a suferit o intoxicație cu substanță deocamdată necunoscută. Pentru a exclude careva dubii referitor la cauza decesului, procurorii sunt dispuși de a numi o expertiză internațională în acest sens.

Concomitent, Procuratura Generală a format un grup special de procurori care are sarcina de a verifica și examina toate cererile și plângerile cetățenilor referitor la pretinsele acțiuni de abuzuri, tortură etc, comise de către polițiști.

Referitor la persoanele reținute sau arestate în cadrul acțiunilor de dezordine în masă, Procuratura informează că, potrivit legislației procesual-penale, tuturor persoanelor le este acordată asistență juridică, este asigurat accesul avocaților, iar minorii sunt audiați în prezența părinților sau a profesorilor.

Procurorii verifică în permanență camerele de detenție în scopul excluderii unor eventuale abuzuri din partea oamenilor legii.

În acest context, atât secția relații cu publicul, cât și celelalte subdiviziuni ale Procuraturii, sunt disponibile de a primi și examina toate plângerile referitoare la pretinsele tratamente rele.

www.mai.gov.md

Ministerul Afacerilor Interne (MAI) anunță că în urma dezordinilor în masă care au avut loc în capitală săptămâna trecută, au fost reținute 166 de persoane, dintre care 86 au fost arestate.

Potrivit Serviciului de presă al MAI, arestului la domiciliu au fost supuse 88 de persoane, iar altele 33 au fost obligate să nu părăsească domiciliul.

La 7 aprilie, în Piața Marii Adunări Naționale, au fost reținuți 19 minori, dintre care cinci originari din Chișinău, cinci din Cahul și nouă din alte raioane ale republicii. Toți minorii reținuți au fost plasați în Centrul de plasament pentru minori al MAI, unde au fost documentați și apoi luați de părinți.

În perioada 8-11 aprilie au fost reținuți alți 17 minori, dintre care trei au fost eliberați imediat fără aplicarea măsurilor de constrângere, fiind petrecute convorbiri profilactice în prezența părinților. În privința a 14 minori a fost aplicat arestul la domiciliu, fiind stabilită participarea lor la săvârșirea infracțiunilor. Toate persoanele arestate se află în izolatorul de detenție preventivă. Rudele au fost informate despre locul aflării lor, inclusiv prin intermediul avocaților.

Totodată, pentru diverse contravenții administrative au fost reținute 129 de persoane. În privința acestora a fost aplicat arestul administrativ pe un termen de la 5 la 30 de zile. Contravenienții își ispășesc pedeapsa în diferite izolatoare de detenție provizorie.

Contrabandă în nordul țării

Ofițerii Secției Nord a Direcției prevenire și combatere a delictelor cibernetice, informatice și transnaționale a Ministerului Afacerilor Interne, au depistat un caz de contrabandă în raionul Briceni.

Pentru verificări de rigoare, oamenii legii au stopat pe traseul Rosoșeni-Briceni un automobil de model „Mercedes Sprinter", care potrivit suspecțiilor forțelor de ordine, transporta ilegal marfă de contrabandă.

Microbuzul se deplasa din direcția postului vamal Rosoșeni, la intrarea în orașul Briceni, fiind supus unui control polițienesc. Ca rezultat, oamenii legii au depistat produse industriale de larg consum în valoare de circa 150 000 de lei. La volanul unității de transport se afla Ivan Corunga, iar în calitate de pasager - Maria Stan.

Solicitați de poliție, nici șoferul, nici pasagera sa nu au putut prezenta nici un act de proveniență a bunurilor transportate. Maria Stan a recunoscut că marfa îi aparține atât ei, cît și altor persoane din orașul Briceni. Delicventa a mărturisit forțelor de ordine că a procurat mărfurile de uz casnic și produsele alimentare de la piața din orașul Cernăuți, Ucraina și le-a introdus în Republica Moldova prin postul vamal Rosoșeni, fără a le declara în modul stabilit de lege.

Poliția presupune că delicvenții nu sunt la prima abatere de acest gen. Ilegalitatea este cercetată în vederea stabilirii tuturor circumstanțelor și persoanelor implicate.

În acest caz a fost inițiată o cauză penală în baza indicilor prevăzuți de art.248 al.1 Cod Penal al RM. Persoanele culpabile de „Contrabandă" riscă să achite o amendă de la 4000 până la 12000 de lei sau să facă până la 5 ani de închisoare.

Paisprezece cetățeni moldoveni au încercat să treacă ilegal peste frontieră

Un grup format din 14 cetățeni moldoveni a fost reținut de grăniceri în timp ce încerca să treacă ilegal peste frontieră.

Potrivit Serviciului Grăniceri, grupul, din care făceau parte și doi minori, a fost observat pe sectorul frontierei moldo-ucrainene în apropierea localității Basarabeasca. Cetățenii, locuitori ai raionului Comrat, dispuneau de acte de identitate și puteau să traverseze legal frontiera pentru a intra în Moldova, însă aceștia au decis să meargă pe un drum mai scurt. Grănicerii au stabilit că persoanele reținute se întorceau din Ucraina, unde s-au aflat mai mult timp. Cazul este cercetat de organele de poliție din orașul Basarabeasca pentru atragerea la răspundere a persoanelor implicate.

De asemenea, grănicerii au depistat un „Nissan-Almera" adus ilegal în Moldova la punctul de trecere „Leușeni". În timpul verificării automobilului cu numere de înregistrare ale Greciei, inspectorii de frontieră au stabilit că numărul de pe caroserie nu corespundea cu cel indicat în pașaportul tehnic al mașinii.

Șoferul în vârstă de 45 de ani, locuitor al orașului Chișinău, a declarat că nu știa nimic despre aceasta și că a călătorit cu acest automobil prin Europa. Mijlocul de transport a fost transmis organelor vamale pentru continuarea cercetărilor.

Proiect 03.03.09

H O T Ă R Â R E

Privind modificarea Hotărârii explicative a Plenului CSJ nr. 25 din 15.07.02 „Cu privire la unele aspecte de aplicare a prevederilor legislației fiscale la examinarea litigiilor despre urmărirea impozitelor şi taxelor, aplicarea sancțiunilor de către organele fiscale"

În scopul aplicării corecte şi uniforme a legislației fiscale, Plenul CSJ, în baza art.2 lit. e), art. 16 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 789 din 26.03.96 şi art. 17 CPC, prin prezenta hotărâre introduce următoarele modificări:

1. La p. 1, alin. (2), la sfârşit de adăugat sintagma: „precum şi de alte acte normative subordonate legii".

Din lista actelor normative, de exclus cele abrogate:

- Legea privind bazele sistemului fiscal nr. 1198 din 17.11.92;
- Legea privind taxele locale nr. 186 din 19.07.94;
- Legea cu privire la modul de urmărire a impozitelor, taxelor şi altor plăți nr. 633-XIII din 10.11.95;
- Legea cu privire la privatizare nr. 627 din 04.07.94.

La liniuța I, de inclus numărul Legii Codului fiscal şi data publicării – nr.1163-XIII din 24.04.1997, MO nr.62/522 din 18.09.1997, republicat în MO ediție specială din 08.02.07.

La liniuța VI (Legea privind fondul rutier), de exclus cuvântul „privind".

De completat lista actelor normative cu următoarele :

- Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007, publicată în MO nr. 90-93/399 din 29.06.2007;
- Legea cu privire la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice şi Corupției nr. 1104-XV din 06.06.02, MO nr. 91-94/668 din 27.06.02;
- Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489-XIV din 08.07.99, MO nr. 1-4/2 din 06.01.00;
- Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27.02.98, MO nr. 38-39/280 din 30.04.98;
- Legea cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr.1593-XV din 26.12.02, MO nr. 18-19/57 din 08.02.03;
- Instrucțiunea privind completarea formularului tipizat de document primar al facturii fiscale pentru livrările de mărfuri şi servicii impozabile cu TVA, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 32 din 11.03.02, MO nr. 40-42 din 21.03.02.
- Hotărârea Guvernului pentru aprobarea unor regulamente cu privire la modalitățile efectuării amnistiei fiscale nr. 638 din 08.06.07, MO nr. 82-85/670 din 15.06.07;
- Hotărârea Guvernului nr.287 din 11.03.08 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoare adăugată, MO din 21.03.08;
- Hotărârea Guvernului nr.77 din 30.01.08 cu privire la aprobarea unor Regulamente, MO din 15.02.08
- Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10.02.2000, republicată în MO din 03.10.2006 ş. a.

2. La p.2 expresiile:

- „actele normative enunțate" se substituie cu expresia „actele legislative enunțate";
- „Serviciul Fiscal de Stat" – cu expresia „Inspectoratul Fiscal Principal de Stat de pe lângă Ministerul Finanțelor";
- „departamentul Controlului Vamal" – cu „Serviciul Vamal".

3. La p.5, alin. (2), expresia „taxele percepute în fondul rutier" se înlocuieşte cu sintagma „taxele rutiere".

Alin. (3) va avea următorul conținut: „Sistemul impozitelor şi taxelor locale include:

a) impozitul pe bunurile imobiliare;
b) taxele pentru resursele naturale;
c) taxa pentru amenajarea teritoriului;
d) taxa de organizare a licitațiilor şi loteriilor pe teritoriul unității administrativ-teritoriale;
e) taxa de plasare (amplasare) a publicității (reclamei);
f) taxa de aplicare a simbolicii locale;
g) taxa pentru unitățile comerciale / de prestări servicii de deservire socială;
h) taxa de piață;
i) taxa pentru cazare;
j) taxa balneară;
k) taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe rutele municipale, orăşeneşti şi săteşti (comunale);
l) taxa pentru parcare;
m) taxa de la posesorii de câini;
n) taxa pentru amenajarea localităților din zona de frontieră, care au birouri (posturi) vamale de trecere a frontierei vamale".

4. La p.6 de exclus expresia „aprobat prin Legea cu privire la administrarea impozitului pe venit şi pentru punerea în aplicare a titlurilor I şi II ale Codului fiscal nr. 1164 din 24 aprilie 1997(Monitorul Oficial nr.62 din 18.09.1997)";

Alineatul (2) va avea următorul conținut:

„Subiecți ai impunerii impozitului pe venit sunt persoanele juridice şi fizice, cu excepția societăților specificate la art.5 pct.9) din Codul fiscal, care pe parcursul perioadei fiscale obțin venit din orice surse aflate în Republica Moldova, precum şi persoanele juridice care obțin venit din orice surse aflate în afara Republicii Moldova şi persoanele fizice care obțin venit din investiții şi financiar din surse aflate în afara Republicii Moldova".

5. La p.7, în prima propoziție, după sintagma „impozit general de stat", de exclus cuvântul „indirect".

Alin. (1), propoziția 2 va avea următorul conținut: „Taxa pe valoarea adăugată se aplică la livrarea şi/sau importul mărfurilor, serviciilor de către subiecții impozabili, în rezultatul activității lor de întreprinzător în Republica Moldova".

La alin.(3) se exclud cuvintele: „ aprobat prin Legea pentru punerea în aplicare a Titlului III al Codului fiscal nr. 1417 din 17 decembrie 1997 (Monitorul Oficial al RM., nr. 40-41 din 07.05.1998)".

6. La p.8, primul alineat va avea următorul conținut: „Accizul este un impozit general de stat stabilit pentru unele mărfuri de consum".

Alineatul 2 se va termina cu „art.124 Cod fiscal", iar restul frazei se va exclude.

7. P.9, liniuța 1, propoziția 2 se va exclude până la virgulă.

Liniuța 2, sintagma „stabileşte ad valorem, adică proporțional, în procente față de valoarea mărfii în vamă. Mecanismul calculării taxei vamale, mărimea ei pentru fiecare tip de bunuri importate este determinată de Legea cu privire la tariful vamal" se substituie cu sintagma: „ calculează şi se percepe în baza valorii în vamă a mărfii până la sau la momentul prezentării declarației vamale. Metodele de determinare a valorii în vamă a mărfii şi modul de aplicare a lor sunt prevăzute în Legea cu privire la tariful vamal nr.1380-XIII din 20.11.1997".

La liniuța 3, după sintagma „sunt reglementate de", se introduc cuvintele „Codul fiscal, Titlul IX".

8. P. 10 va avea următorul conținut: „ Se impun cu impozitul pe bunurile imobiliare bunurile imobiliare, inclusiv terenurile (terenuri cu destinație agricolă, terenuri destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor şi terenurile cu alte destinații speciale) din intravilan sau din extravilan, clădirile, construcțiile, apartamentele şi alte încăperi izolate, inclusiv bunurile imobiliare aflate la o etapă de finisare a construcției de 80% şi mai mult, rămase nefinisate timp de 5 ani după începutul lucrărilor de construcție.

Instanțele judecătoreşti vor lua act de prevederile alin. (2) din art.4 al Legii pentru punerea în aplicare a titlului VI din Codul fiscal (nr. 1056 din 16.06.00) ce conține derogări de la Codul fiscal în privința aplicării impozitului funciar şi impozitului pe bunurile imobiliare."

9. P. 11 va avea următorul conținut:

„Instanțele vor reține, că odată cu intrarea în vigoare a Titlului VII al Codului fiscal (Taxele locale) la 01.01.2005 a fost abrogată Legea nr. 186-XIII din 19 iulie 1994 privind taxele locale. Titlul menționat stabileşte sistemul taxelor locale, subiecții impozabili, baza impozabilă, modul de calcul şi plată a taxelor locale.

La aplicarea legislației privind taxele locale, se va lua în considerație faptul, că prin derogare de la prevederile art.289 alin. (2) lit. e), ale art.291 lit. e) şi ale lit. e) din anexa la titlul VII al Codului fiscal, organizațiile şi întreprinderile din cadrul cooperației de consum, precum şi farmaciile care prepară medicamente, se scutesc de plata taxei pentru unitățile comerciale şi/sau de prestări servicii de deservire socială pe anii 2005-2009."

10. P. 13 va avea următorul conținut:

„La stabilirea impozitelor şi taxelor se determină următoarele elemente:

a) obiectul impunerii-materia impozabilă;

b) subiectul impunerii (contribuabilul) – persoana specificată la art.5 pct. 2 Cod fiscal;

c) sursa de plată a impozitului sau taxei – sursa din care se achită impozitul sau taxa;

d) unitatea de impunere – unitatea de măsură care exprimă dimensiunea obiectului impozabil;

f) termenul de achitare a impozitelor sau taxelor – perioada în decursul căreia contribuabilul este obligat să achite impozitul sau taxa sub formă de interval de timp sau zi fixă a plății;

g) facilitățile (înlesnirile) fiscale – elemente de care se ține seama la estimarea obiectului impozabil, la determinarea cuantumului impozitului sau taxei, precum şi la încasarea acestuia, sub formă de:

- scutire parțială sau totală de impozit sau taxă;
- scutire parțială sau totală de plata impozitelor sau taxelor;
- cote reduse ale impozitelor sau taxelor;
- reducerea obiectului impozabil;
- amânări ale termenului de achitare a impozitelor sau taxelor;
- eşalonări ale obligației fiscale.

Nu se consideră facilități scutirile specificate la art.33,34 şi 35 Cod fiscal şi cota zero la aplicarea TVA. Dacă scutirile menționate n-au fost folosite de contribuabil în anul fiscal precedent, ca rezultat al neachitării de către patron a salariului, acestea se acordă la data achitării restanțelor la salariu.

11. P. 15 va avea următorul conținut:

„Potrivit art.264 Cod fiscal obligațiile fiscale (impozitele, taxele, majorările de întârziere, sancțiunile fiscale aferente şi sancțiunile fiscale neaferente unor impozite şi taxe concrete), cu excepția cazurilor prevăzute de lege, pot fi determinate în cel mult 4 ani de la ultima dată stabilită pentru prezentarea dării de seamă fiscale respective sau pentru achitarea plăților obligatorii sau de la data săvârşirii încălcării fiscale.

Termenul de prescripție nu se extinde asupra obligației fiscale dacă darea de seamă fiscală care stabileşte obligația fiscală conține informații ce induc în eroare sau reflectă fapte ce constituie infracțiuni ori nu a fost prezentată.

Se atenționează că obligația fiscală poate fi stinsă prin executare silită de către organul fiscal sau de către instanța judecătorească pe parcursul a 6 ani de după determinarea obligației fiscale. De asemenea, cererea de compensare ori de restituire a sumelor plătite în plus poate fi depusă de contribuabil în termen de 6 ani din data efectuării şi/sau apariției lor. După expirarea acestui termen, nu se va efectua nici o compensare ori restituire, cu excepția cazurilor, când organul fiscal a repus cererea în termen potrivit alin. (2) art.266 Cod fiscal.

Legislatorul a stabilit şi cazuri în care termenul de prescripție se suspendă (alin. (2) art.265 Cod fiscal). Din ziua încetării circumstanței care a servit drept temei pentru suspendarea lui, termenul de prescripție îşi reia cursul".

12. După p.15. se introduce p.15.1 cu următorul conținut:

„Se relevă faptul, că prin Legea nr. 111-XVI din 27.04.07, în vigoare din 11.05.07, au fost operate modificări în Legea nr. 1164 din 24.04.97 pentru punerea în aplicare a Titlurilor I şi II ale Codului fiscal, fiind introdus un capitol nou, IV cu denumirea „Legalizarea capitalului şi amnistia fiscală".

Prin amnistie fiscală se va înțelege anularea restanțelor reflectate în sistemul de evidență al Serviciului Fiscal de Stat, Casei Naționale de Asigurări Sociale, inclusiv evidența specială, la situația din 1 ianuarie 2007, la impozitele, taxele şi alte plăți aferente bugetului de stat, contribuțiile de asigurări sociale de stat, primele de asistență medicală de stat, majorările de întârziere şi amenzile aferente bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat şi fondurilor obligatorii de asistență medicală, neachitate la data intrării în vigoare a legii menționate, inclusiv amânate şi eşalonate (reeşalonate) conform legislației în vigoare".

La aplicarea amnistiei fiscale se va ține cont de Hotărârea Guvernului pentru aprobarea unor regulamente cu privire la modalitatea efectuării amnistiei fiscale nr. 638 din 08.06.07.

13. P.16 la alin.(3) de substituit „alin. (3)" prin „alin.(4)";

La alin.(4) după cuvintele „factura TVA (fiscală)" se introduce sintagma: „sau documentul care confirmă achitarea TVA".

14. La p.17 alin.(1), expresia „ (alin.6 art.101 al Codului fiscal)" urmează a fi înlocuită cu sintagma „(alin. (6)-(8) art.102 al Codului fiscal)";

La lit. a), urmează de exclus expresia „(în redacția Legii 1389 din 30.11.2000, MO din 31.12.2000, pag. 32)";

La lit. b), după sintagma „autoritățile vamale" se introduce expresia „organul poştal, bănci, destinatarul străin".

La alin. (3), se substituie cifra „21" cu cifra „19".

La alin.(4), cifra „23" se substituie cu cifra „13".

15. P.19 va avea următorul conținut:

„Instanțele vor lua act, că reieşind din prevederile art.102 alin. (1) Cod fiscal, legislatorul a condiționat apariția dreptului la trecerea în cont a TVA în cazul achitării TVA la buget. Astfel, se permite trecerea în cont a TVA pe valorile materiale, serviciile procurate numai în cazul achitării de facto a TVA la buget.

16. La p.20 se include un nou alin. (3) cu următorul conținut:

„ În situația în care, beneficiarului bunurilor sau altor valori, i s-a refuzat trecerea în cont a TVA din motivele enunțate, acesta nu este lipsit de dreptul intentării unei acțiuni în justiție împotriva furnizorului, în scopul recuperării prejudiciului cauzat".

17. P. 21 va avea următorul conținut:

„Potrivit art. 19 alin. (14) al Legii contabilității se interzice şefului serviciului contabil să primească spre executare documente privind operațiunile economice ce contravin actelor normative. În cazul primirii la evidență a facturilor fiscale ce nu corespund legislației, cumpărătorul îşi asumă responsabilitatea pentru consecințele apărute şi nu poate fi absolvit de răspundere juridică.

VARIANTĂ: Achitarea în buget a TVA , fiind o obligațiune fiscală a vânzătorului, nu poate fi pusă pe seama consumatorului de valori materiale şi servicii procurate, odată ce ultimul ca cumpărător de bună credință, concomitent cu costul mărfurilor a achitat furnizorului şi taxa pe valoare adăugată."

18. La p.22 de exclus alin. (2-4).

19. P.23 va avea următorul conținut:

„Potrivit legislației (art.131 Cod fiscal) organe care exercită atribuții de administrare fiscală sunt: organele fiscale (Inspectoratul Fiscal Principal de Stat şi inspectoratele fiscale de stat teritoriale), Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice şi Corupției, organele vamale, serviciile de colectare a impozitelor şi taxelor locale din cadrul primăriilor şi alte organe abilitate, conform legislației.

Sarcina de bază a organului fiscal constă în exercitarea controlului asupra respectării legislației fiscale, asupra calculării corecte, vărsării depline şi la timp la buget a sumelor obligațiilor fiscale.

La etapa inițială se întocmeşte şi se remite contribuabilului spre executare benevolă avizul de plată a obligației fiscale.

Ulterior, în cazul neonorării obligației fiscale, se declanşează executarea silită a obligației fiscale, luându-se în considerație condițiile prevăzute de art.193 Cod fiscal.

Procedura executării silite a obligațiilor fiscale este reglementată de art.193-207 Cod fiscal RM, care stabilesc regula generală conform căreia o asemenea executare se efectuează de către organele fiscale sau Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice şi Corupției (la obligațiunile fiscale calculate de organele sale), fiind o procedură extrajudiciară. Procedura este similară şi în cazul încasării restanțelor la bugetul asigurărilor sociale sau a primelor de asigurare medicală.

Astfel, Procurorul nu va fi în drept să sesizeze instanța de judecată cu acțiuni în interesul Casei Naționale de Asigurări Sociale sau a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină pentru încasarea obligațiunilor fiscale. Încasarea silită se va efectua de către organul fiscal, fără a fi necesară o hotărâre a instanței de judecată în temeiul art.30 alin. (1) al Legii privind sistemul public de asigurări sociale nr.489-XIV din 08.07.99 şi art.17 lit. b) din Legea privind mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr. 1593 din 26.12.02, precum şi art.4 alin. (9) lit. c) din Legea pentru punerea în aplicare a Titlului V al Codului fiscal nr. 408-XV din 26.07.01, cu modificările introduse prin legea nr. 448-XV din 30.12.04.

În acelaşi timp, potrivit art.199 alin. (4) din Codul Fiscal RM, dacă persoanele fizice, respectiv şi întreprinzătorii individuali, nu permit accesul în domiciliu sau în reşedință pentru a i se sechestra bunurile, funcționarul fiscal consemnează acest fapt printr-un act. În astfel de cazuri, organul fiscal va intenta o acțiune în judecată privind executarea silită a obligației fiscale, prezentând instanței de judecată probe ce ar confirma respectarea procedurii prealabile.

Deci, executarea silită a obligației fiscale se efectuează (cu excepția prevăzută de art.199 alin. (4) din Codul fiscal) de către organul fiscal pe cale extrajudiciară".

20. Codul fiscal exhaustiv relevă tipurile de încălcări fiscale, pentru săvârşirea cărora organul fiscal e în drept să aplice sancțiuni fiscale. Acestea sunt:

- împiedicarea activității organului fiscal (art.253 Cod fiscal, în continuare CF:
- neutilizarea maşinilor de casă şi control şi a terminalelor POS (art.254 CF);
- neprezentarea informației despre sediu (art.255 CF);
- nerespectarea regulilor de evidență a contribuabililor (art.256 CF);
- încălcarea regulilor de ținere a evidenței contabile şi a evidenței în scopuri fiscale (art.257 CF);
- încălcarea de către instituțiile financiare (sucursale sau filialele acestora) a modului de decontare (art.259 CF);
- nerespectarea modului de întocmire şi de prezentare a dării de seamă fiscale (art.260 CF);
- încălcarea regulilor de calculare şi de plată a impozitelor şi taxelor (art.261 CF);
- lipsa certificatului de acciz şi / sau a timbrelor de acciz, a Timbrelor de acciz. Mărcilor comerciale de stat (art.262 CF);
- nerespectarea regulilor de comercializare a țigaretelor cu filtru ($art.262^1$ CF);
- nerespectarea regulilor de executare silită a obligației fiscale (art. 263 CF).

Examinarea cazurilor privind încălcările fiscale, inclusiv aplicarea amenzilor şi executarea acestor decizii sunt de competența organelor fiscale şi a organelor Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice şi Corupției (art.241 şi 252 Cod fiscal), dar nu a instanței de judecată.

21. La p.25 după alin. (4) se introduce:

„Factura fiscală nu poate constitui obiect de contestare în instanța economică, aceasta fiind un document justificativ, care poate fi administrat ca probă în instanța de contencios administrativ.

VARIANTĂ: Factura fiscală, reprezentând un act juridic, poate fi obiect de contestare în instanța economică.

Alin. (5) va deveni 6 având următorul conținut:

„La depunerea cererii de chemare în instanța de contencios administrativ reclamanții sunt scutiți de plata taxei de stat."

Ultimul alineat se exclude.

Preşedintele Curții Supreme de Justiție **Ion MURUIANU**

CEDO a pronunțat hotărârile Breabin, Hyde Park (nr. 4)

La 7 aprilie 2009, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârile ***Breabin c. Moldovei*** (cererea nr. *12544/08*), ***Hyde Park (nr. 4) c. Moldovei*** (cererea nr. *18491/07*).

* * *

În cauza ***Breabin c. Moldovei***, reclamantul, Dumitru BREABIN, a fost citat să se prezinte la 21 decembrie 2004 la Ministerul Afacerilor Interne (MAI), pentru a fi audiat într-un dosar penal intentat împotriva lui privind falsificarea actelor de vânzare a unui apartament.

Reclamantul a afirmat că s-a prezentat la acea dată la MAI, în fața ofițerilor de poliție N.T. și S.D. Potrivit reclamantului, ofițerii de poliție l-au presat să recunoască acuzațiile aduse și l-au maltratat după ce el a refuzat să o facă. După o lovitură în urechea dreaptă, reclamantul și-a pierdut cunoștința pentru câteva minute. Guvernul a negat faptul maltratării. Nu a fost disputat că polițiștii nu au perfectat vreun proces verbal de audiere a reclamantului în acea zi. De asemenea, nu a fost disputat de părți că după ce a părăsit clădirea MAI, reclamantul a luat un taxi din fața MAI și a plecat la un prieten, V.P. Atât șoferul taxiului, cât și prietenul reclamantului au confirmat că acesta era lovit în față.

La 22 decembrie 2004, reclamantul s-a adresat la Spitalul de Urgență, care a confirmat rănile de pe corpul reclamantului și a menționat că acestea le-a primit în clădirea MAI, la 21 decembrie 2004. Informația a fost transmisă la poliție, dar nu au fost întreprinse careva măsuri. În aceeași zi, reclamantul a fost spitalizat în spitalul militar, pe motiv că serviciile în acest spital costau mai ieftin. Reclamantul a dat aceleași mărturii ca și la Spitalul de Urgență. El a părăsit spitalul la 31 decembrie 2004.

La 5 ianuarie 2005, reclamantul a obținut un raport de expertiză privind rănile sale, care a confirmat că aceste răni erau compatibile cu afirmațiile reclamantului privind folosirea forței fizice împotriva lui la 21 decembrie 2004. Potrivit Codului penal, aceste răni erau clasificate ca vătămare ușoară a sănătății și necesitau nu mai mult de 21 de zile de tratament medical.

La 3 septembrie 2005, reclamantul s-a plâns de maltratarea sa din 21 decembrie 2004 în cadrul urmăririi penale efectuate împotriva sa, dar nu au urmat careva acțiuni.

La 15 decembrie 2005, reclamantul s-a plâns procuraturii de maltratările la care a fost supus și a cerut începerea urmăririi penale împotriva polițiștilor care l-au bătut. Cererea reclamantului a fost respinsă de 2 ori de către procuratură, care a adoptat ordonanțe de refuz privind începerea urmăririi penale, însă aceste ordonanțe au fost anulate de către Judecătoria Centru, care a solicitat reluarea investigațiilor. În cadrul investigațiilor, au fost audiați șoferul de taxi și prietenul reclamantului, care au confirmat versiunea pătimitului. A treia oară, la 15 august 2007, Judecătoria Centru a respins cererea acestuia pe motiv că raportul de expertiză din 5 ianuarie 2005 nu a demonstrat maltratarea reclamantului, deoarece a fost efectuat la 12 zile mai târziu decât pretinsa maltratare.

Prejudiciul cauzat sănătății d-lui Breabin după comoția cerebrală pe care a suferit-o la 21 decembrie 2004 a fost atât de grav, încât acesta și-a pierdut totalmente auzul la urechea dreaptă. Acest fapt a fost confirmat printr-un raport de expertiză din 2007 și altul din 11 noiembrie 2008. Potrivit legislației moldovenești, aceasta duce la pierderea capacității de lucru cu 35 % și, potrivit Codului penal, reprezintă vătămare medie a sănătății și necesită mai mult de 21 de zile de tratament medical.

În fața Curții, reclamantul a invocat violarea art. 3 CEDO (interzicerea torturii), în urma maltratării sale de către ofițerii de poliție și pe motiv de lipsă a unei anchete adecvate a maltratării sale, precum și a art. 13 CEDO (dreptul la un recurs efectiv), pe motiv de lipsă a recursurilor efective privind plângerea reclamantului de maltratare.

Curtea a constatat în unanimitate **violarea art. 3 CEDO** în urma maltratării reclamantului la 21 decembrie 2004 de către ofițerii de poliție în clădirea MAI și **violarea art. 3 CEDO** pe motiv de lipsă a unei anchete adecvate a maltratării acestuia. Curtea a notat că, atunci când o persoană este accidentată pe perioada detenției sau atunci când este sub controlul poliției, aceasta duce la o prezumție fermă că persoana a fost supusă maltratării (a se vedea *Bursuc v. România*, cererea nr. 42066/98, § 80, 12 octombrie 2004). I se incumbă statului să aducă explicații plauzibile despre modul în care accidentarea a avut loc, în caz contrar, acțiunile vor cădea sub incidența art. 3 CEDO (*Selmouni v. France* [GC], cererea nr. 25803/94, § 87). Curtea a notat că la 21 decembrie 2004, reclamantul s-a aflat în clădirea MAI sub controlul poliției; că nu a fost perfectat vreun proces-verbal de audiere a reclamantului; că raportul medical din dimineața zilei de 22 decembrie 2004 a conchis că reclamantul avea răni pe cap și pe corp; că există 2 martori care au confirmat că reclamantul era rănit în seara zilei de 21 decembrie, după ce a părăsit clădirea MAI; că reclamantul nu era rănit atunci când a intrat în clădirea MAI; rezultă că rănile au fost cauzate pe perioada când el se afla în clădirea MAI. Guvernul nu a dat explicații privind originea rănilor. Prin urmare, Curtea a constatat că reclamantul a fost supus maltratărilor pe perioada aflării în custodia poliției și că autoritățile naționale nu au întreprins măsuri adecvate să investigheze plângerea de maltratare a reclamantului.

Curtea a constatat în unanimitate **violarea**

art. 13 CEDO, combinat cu art. 3 CEDO, pe motiv de imposibilitate pentru reclamant de a obține compensații în urma maltratării sale de către polițiști.

Curtea a acordat reclamantului **EUR 200** cu titlu de prejudiciu material, **EUR 25,000** cu titlu de prejudiciu moral și **EUR 3,500** cu titlu de costuri și cheltuieli.

În fața Curții, reclamantul a fost reprezentat de către dl Gheorghe ULIANOVSCHI, avocat din Chișinău.

* * *

În cauza ***Hyde Park (nr. 4) c. Moldovei***, reclamantul este organizația neguvernamentală Hyde Park, care era înregistrată la momentul evenimentelor la Ministerul Justiției, și 8 persoane, membri sau susținători ai Hyde Park, și anume, Oleg BREGA, Anatolie JURAVELI, Roman COTELEA, Mariana GĂLESCU, Radu VASILASCU, Vitalie DRĂGAN, Angela LUNGU și Anatol HRISTEA-STAN. La 2 iunie 2008, organizația Hyde Park a încetat să existe de drept. Ea a activat în continuare ca asociație obștească neînregistrată. Aceasta din urmă și-a exprimat intenția de a menține cererea depusă de predecesorul său.

Reclamanții s-au plâns de refuzul autorităților de a autoriza demonstrații pașnice la intersecția străzilor Bănulescu-Bodoni și Ștefan cel Mare, aproape de clădirea Guvernului, între 1 și 31 august 2006, protestând împotriva refuzului Ministerului Culturii de a instala un monument dedicat poetului Liviu Rebreanu, care a fost donat de către Guvernul României.

La 18 iulie 2006, Consiliul municipal Chișinău a autorizat demonstrația doar pentru data de 1 august, considerând că o zi era suficient pentru a atenționa Guvernul asupra acestei situații. Cererea de apel a reclamanților a fost admisă de către Curtea de Apel Chișinău la 29 august 2006, care a anulat decizia Consiliului municipal din 18 iulie 2006 ca fiind ilegală și a ordonat Consiliului să autorizeze primului reclamant demonstrația în fața Guvernului între 29 și 31 august 2006. Instanța a menționat că decizia sa este de executare imediată. La 30 august 2006, reclamanții au cerut autorizarea din partea Consiliului, însă acesta a refuzat să se conformeze deciziei pe motiv că ea nu era definitivă.

În aceeași zi, la ora 17, reclamanții au început demonstrația lor în locul indicat în decizia Curții de Apel. La ora 17:15, un grup de ofițeri de poliție s-a apropiat de reclamanți și le-au cerut să prezinte autorizarea. După ce reclamanții au arătat decizia Curții de Apel, ei au fost arestați și duși la Comisariatul de Poliție Buiucani. Reclamanții au fost deposedați de telefoanele lor mobile și nu li s-a permis să sune pe cineva și să consulte un avocat. Ei au fost deținuți acolo timp de 40 de ore, timp în care nu li s-a dat mâncare. Doar după intervenția a câtorva ONG-uri, rudelor li s-a permis să le aducă reclamanților mâncare. Potrivit pătimiților, condițiile de detenție erau inumane și degradante. Guvernul a contestat aceste alegații.

La 1 septembrie 2006, reclamanții au fost duși în fața instanței de judecată. Li s-au întors telefoanele mobile, însă înregistrările audio și video efectuate în timpul arestării lor au fost înlăturate. Reclamanților li s-a imputat organizarea demonstrației neautorizate (art. 174 § 1 Cod cu privire la contravențiile administrative (CCA)), opunerea de rezistență colaboratorului de poliție (art. 174 § 5 CCA) și ultragierea colaboratorului de poliție (art. 174 § 6 CCA). Reclamanții au solicitat efectuarea unei expertize care să demonstreze că înregistrările de pe telefoanele lor mobile au fost înlăturate.

La 3 octombrie 2006, Judecătoria Buiucani a constatat vinovăția reclamanților în privința organizării demonstrației neautorizate. Instanța a menționat că reclamanții trebuiau să obțină mai întâi autorizare de la Consiliu și i-a amedat cu câte MDL 200 fiecare, iar pe dl O. Brega – cu MDL 500. După vizionarea înregistrării video a arestării efectuate de polițiști, care a fost anexată la dosar, reclamanții au fost achitați de la învinuirile de opunere a rezistenței și de ultragiere a colaboratorului de poliție. Cererea de apel a reclamanților a fost admisă de către Curtea de Apel Chișinău la 26 octombrie 2006, care a constatat că demonstrația a fost autorizată prin decizia Curții de Apel din 29 august 2006. La 1 noiembrie 2006, Curtea Supremă de Justiție a casat decizia Curții de Apel din 26 octombrie 2006, considerând că decizia Consiliului din 18 iulie 2006 era legală și că prevederea Curții de Apel precum că decizia sa este de executare imediată a fost ilegală.

Concomitent, la 18 septembrie 2006, reclamanții s-au plâns împotriva ofițerilor de poliție care i-au arestat, invocând că ei au fost abuzați, le-a fost violat dreptul la secretul corespondenței, dreptul lor la organizarea demonstrațiilor pașnice și că au fost subiectul unui tratament inuman și degradant.

În fața Curții, reclamanții au invocat violarea art. 3 CEDO (interzicerea torturii) pe motiv că condițiile în care au fost deținuți au fost inumane și degradante; violarea art. 5 § 1, §§ 2 și 3 CEDO (dreptul la libertate și siguranță), pe motiv că detenția lor a fost ilegală, că ei nu au fost informați prompt despre motivele arestării lor și că ei nu au fost aduși prompt în fața judecătorului; violarea art. 6 § 1 CEDO (dreptul la un proces echitabil) pe motiv că procedurile care s-au finisat cu decizia Curții Supreme de Justiție din 1 noiembrie 2006 au fost inechitabile; violarea art. 8 CEDO (dreptul la respectarea vieții private și familiale) pe motiv că înregistrările audio și video efectuate de reclamanți în timpul arestării au fost înlăturate; violarea art. 11 CEDO (libertatea de întrunire și de asociere) pe motiv că autoritățile au refuzat autorizarea manifestației pașnice; precum și violarea art. 13 CEDO (dreptul la un recurs efectiv) pe motiv că reclamanții nu au avut vreun recurs efectiv în privința pretenției lor prin prisma art. 8 CEDO.

În ceea ce privește pretenția reclamanților prin prisma art. 3 CEDO, Curtea a notat că, spre deosebire de cauza *Fedotov v. Russia* (cererea nr. 5140/02, 25 octombrie 2005), reclamanții au avut acces la veceu și la apă și după o anumită perioadă, li s-a permis să primească alimente de la rude. Prin urmare, Curtea a considerat că această pretenție este în mod vădit neîntemeiată și inadmisibilă potrivit art. 35 §§ 3 și 4 CEDO.

În ceea ce privește pretenția reclamanților prin prisma art. 8 CEDO, Curtea a notat că reclamanții nu au demonstrat că poliția a înlăturat informația din telefoanele lor mobile; că, potrivit reclamanților, acea informație conținea înregistrări audio și video ale demonstrației, și nu mesaje private sau alt tip de informație personală. Prin urmare, Curtea a considerat că această pretenție este în mod vădit neîntemeiată și inadmisibilă potrivit art. 35 §§ 3 și 4 CEDO. În lumina acestei constatări, Curtea a respins pretenția cu privire la violarea art. 13 CEDO, combinat cu art. 8 CEDO, ca fiind în mod vădit neîntemeiată și inadmisibilă potrivit art. 35 §§ 3 și 4 CEDO.

Curtea a constatat în unanimitate **violarea art. 11 CEDO**. Curtea a notat că decizia de respingere a cererii Hyde Park de organizare a demonstrației între 1 și 31 august 2006 a constituit o ingerință în drepturile garantate de art. 11 CEDO. O astfel de ingerință va constitui o violare a art. 11, cu excepția cazului când ea a fost „prevăzută de lege", a urmărit unul sau mai multe scopuri legitime, prevăzute de paragraful 2 și a fost „necesară într-o societate democratică" pentru atingerea acestor scopuri.

În privința legalității ingerinței, Curtea a notat că, potrivit art. 14 al Legii cu privire la organizarea și desfășurarea întrunirilor din 21 iunie 1995, Consiliul municipal Chișinău era obligat de a expune în scris motivele refuzului de a permite organizarea manifestațiilor, ceea ce Consiliul a făcut în decizia sa din 18 iulie 2006. Potrivit art. 12 (6) al Legii cu privire la întruniri, o cerere poate fi respinsă doar dacă Consiliul municipal avea dovezi că art. 6 și 7 ale Legii cu privire la întruniri puteau fi încălcate, cu consecințe grave pentru societate. Decizia Consiliului municipal nu pare să se bazeze pe motivele prevăzute de art. 6 și 7 ale Legii cu privire la întruniri. Aceasta în sine poate constitui un temei suficient pentru a constata că măsurile nu erau „prevăzute de lege". Totuși, Curtea a considerat că această chestiune este legată de chestiunea dacă ingerințele erau „necesare într-o societate democratică". Curtea nu a considerat necesar de a examina dacă ingerințele urmăreau un scop legitim și a trecut imediat la examinarea proporționalității ingerinței.

Referindu-se la caracteristicile unei „societăți democratice", Curtea a acordat o importanță specială pluralismului, toleranței și viziunilor largi. În acest context, ea a statuat că, deși uneori interesele individuale trebuie subordonate celor ale unui grup, democrația nu înseamnă pur și simplu că opiniile majorității trebuie întotdeauna să prevaleze: trebuie să fie găsit un echilibru care să asigure un tratament echitabil și adecvat minorităților și să evite orice abuz al unei poziții dominante (a se vedea *Young, James and Webster v. the United Kingdom,* 13 august 1981, Seria A nr. 44, p. 25, § 63 și *Chassagnou and Others v. France* [GC], nr. 25088/95 și 28443/95, ECHR 1999-III, p. 65, § 112).

Atunci când Curtea efectuează controlul prin prisma art. 11 CEDO, sarcina sa nu este de a substitui opiniile autorităților naționale relevante cu opiniile proprii, ci mai degrabă să revizuie, în conformitate cu articolul 11, deciziile pe care acestea le-au emis în exercitarea discreției lor. Aceasta nu înseamnă că ea trebuie să se limiteze la stabilirea faptului dacă statul pârât și-a exercitat discreția sa în mod rezonabil, atent și cu bună-credință; ea trebuie să examineze pretinsa ingerință în lumina cauzei în ansamblu și să determine dacă aceasta a fost „proporțională scopului legitim urmărit" și dacă motivele invocate de autoritățile naționale pentru a o justifica sunt „relevante și suficiente". Făcând acest lucru, Curtea trebuie să se convingă că autoritățile naționale au aplicat standarde care au fost în conformitate cu principiile prevăzute în articolul 11 și, mai mult, că ele și-au bazat deciziile pe o evaluare acceptabilă a faptelor relevante (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Jersild v. Denmark*, 23 septembrie 1994, § 31, Seria A nr. 298).

Curtea a observat că Consiliul municipal a respins cererea Hyde Park de organizare a demonstrației de protest între 1-31 august pe motivul că, în opinia sa, o zi de protest era suficient. Curtea a notat că asemenea motive sunt inconsistente cu prevederile Legii întrunirilor, care în art. 6 și 7 stipulează temeiurile în baza cărora o cerere de organizare a unei întruniri poate fi respinsă. Asemenea motive nu pot fi considerate compatibile cu art. 11 CEDO. Nu au existat sugestii că organizatorii ar fi intenționat să atenteze la ordinea publică sau să caute confruntări cu autoritățile. Prin urmare, Curtea nu a putut decât să constate că refuzul de a autoriza întrunirile nu a răspuns unei necesități sociale imperioase.

În lumina constatărilor făcute în temeiul art. 11 CEDO, Curtea nu a considerat necesară examinarea separată a pretenției privind art. 6 § 1 CEDO.

Curtea a constatat în unanimitate **violarea art. 5 § 1 CEDO**. Curtea a notat că reclamanților li s-a imputat, printre altele, opunerea de rezistență și ultragierea colaboratorului de poliție. Însă, după vizionarea înregistrării video a arestării reclamanților, aceste capete de acuzare au fost respinse. În aceste circumstanțe și, având în vedere lipsa unor „bănuieli rezonabile" în sensul art. 5 § 1 (c) CEDO, Curtea a considerat că deținerea reclamanților în baza unor acuzații false nu poate fi considerată ca fiind „legală" în temeiul art. 5 § 1 CEDO.

În ceea ce privește temeiul de detenție a reclamanților - organizarea și ținerea demonstrației neautorizate – Curtea a notat că reclamanții aveau o hotărâre judecătorească, ce a autorizat manifestarea și care era de executare imediată. Faptul că Consiliul a refuzat să se conformeze acestei hotărâri nu a lipsit poliția de obligația de a o lua în considerație. Aceste constatări sunt echivalente cu constatările făcute de către Curtea de Apel, care a respins acuzațiile împotriva reclamanților în temeiul art. 174 § 1 CCA.

În lumina constatărilor făcute în temeiul art. 5 § 1 CEDO, Curtea nu a considerat necesară examinarea separată a pretențiilor privind violarea art. 5 §§ 2 și 3 CEDO.

Curtea a acordat Hyde Park **EUR 4,000** cu titlu de prejudiciu moral și **EUR 3,000** cu titlu de costuri și cheltuieli, iar reclamanților persoane fizice – suma totală de **EUR 21,000** cu titlu de prejudiciu moral.

În fața Curții, reclamanții au fost reprezentați de către dl Alexandru POSTICĂ și dl Pavel POSTICĂ, avocați din Chișinău și membri ai asociației obștești Promo-Lex.

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

COMUNICAT INFORMATIV

Colegiul de calificare de pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii subliniază că în conformitate cu prevederile art. 17 din Legea cu privire la Colegiul de calificare şi atestare a judecătorilor, cu modificările ulterioare, **examenul de capacitate pentru solicitanţii la funcţia de judecător şi judecător de instrucţie va avea loc la 14 mai 2009 (în scris) în incinta Curţii Supreme de Justiţie, str. Petru Rareş 18, mun. Chişinău şi 15 mai 2009 (oral) în incinta Consiliului Superior al Magistraturii, str. M. Kogălniceanu 70, mun. Chişinău, biroul 102.**

H O T Ă R Â R E

cu privire la stabilirea datei desfăşurării concursului pentru suplinirea funcţiilor vacante de judecător şi judecător de instrucţie în unele instanţe judecătoreşti

12 martie 2009 mun. Chişinău

nr. 76/4

Examinând chestiunea cu privire la stabilirea datei desfăşurării concursului pentru suplinirea funcţiilor vacante de judecător şi judecător de instrucţie în unele instanţe judecătoreşti, audiind informaţia domnului Nicolae Clima, Consiliul Superior al Magistraturii

C O N S T A T Ă:

Prin Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii, nr. 13/1 din 22.01.2009 şi nr. 26/2 din 02.02.2009, au fost anunţate concursuri întru suplinirea a câte un loc vacant de judecător în judecătoriile Ciocana, mun. Chişinău, Bălţi, Basarabeasca, Donduşeni, Hânceşti, Taraclia şi Ocniţa - 2 locuri vacante şi câte un loc vacant de judecător de instrucţie în judecătoriile Basarabeasca, Ceadâr-Lunga, Ungheni şi Vulcăneşti.

Cererile pentru suplinirea posturilor vacante de judecător şi judecător de instrucţie se depun la Aparatul Consiliului Superior al Magistraturii până la 25 martie 2009.

La concurs au dreptul să participe persoanele care întrunesc condiţiile prevăzute de Legea cu privire la statutul judecătorului, în baza rezultatelor obţinute la examenul de capacitate, susţinut în faţa colegiului de calificare.

Candidaţii care anterior au depus cereri pentru alte instanţe şi au susţinut examenul de capacitate, la solicitare, au dreptul de a participa la concursurile sus-menţionate.

Absolvenţii Institutului Naţional al Justiţiei vor participa la concurs pentru suplinirea posturilor vacante de judecător şi judecător de instrucţie în baza atestatului.

Consiliul Superior al Magistraturii, conform prevederilor art. 4 şi 24 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii,

H O T Ă R Ă Ş T E:

1. A stabili data desfăşurării concursului pentru suplinirea funcţiilor vacante de judecător şi judecător de instrucţie în unele instanţe judecătoreşti pentru data de 21.05.2009, ora 10^{00}, în incinta Consiliului Superior al Magistraturii, str. M. Kogălniceanu, 70.

2. Informaţii suplimentare pot fi obţinute la Aparatul Consiliului Superior al Magistraturii (tel. 22-30-79, 22-30-76).

3. Hotărârea se publică în Monitorul Oficial, Buletinul Curţii Supreme de Justiţie şi pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii (**www.csm.md**).

Preşedintele Consiliului Superior al Magistraturii **Nicolae CLIMA**

♦ *Avocatul dvs. la domiciliu*

La întrebări răspunde juristul
Vitalie MODRÂNGĂ
www.vitaliemodringa@usm.md

? ***De mai multe luni sunt în conflict cu patronul firmei de prestări servicii la care lucrez. Simt că vrea să aducă în locul meu un alt om, dar motive să mă concedieze nu are. Sindicatul nu mă poate apăra, că nu sunt membru al organizaţiei. Contract cu firma la care lucrez nu am. Banii mi se dau la mână şi nu sunt trecuţi prin contabilitate. Cine mă apără, dacă vrea patronul să mă dea afară?***

Victor Leahu,
mun. Chişinău

Vă aducem la cunoştinţă dumneavoastră şi altor persoane care nimeresc în asemenea situaţii că, potrivit normelor Codului muncii, salariat este persoana fizică ce prestează o muncă conform unei anumite specialităţi, calificări sau într-o anumită funcţie, în schimbul unui salariu, în baza contractului individual de muncă, iar angajator fiind persoana juridică (unitate) sau persoană fizică care angajează salariaţi în bază de contract individual de muncă, încheiat conform prevederilor aceluiaşi cod.

Reieşind din cele expuse, va fi greu să vă apăraţi dreptul la muncă, deoarece din start aţi acceptat să lucraţi la întreprinderea în cauză cu încălcarea legislaţiei muncii în vigoare. Trebuie să solicitaţi administraţiei oficializarea relaţiilor de muncă.

? ***Nevasta mea e plecată de mai mulţi ani peste hotare. În toată perioada n-a scris nici o dată. Nu ştiu dacă mai trăieşte. Aş vrea să mă însor cu alta. Pot anula căsătoria în lipsa ei?***

Victor Chirca,
rn. Străşeni

Pornind de la prevederile articolului 36 din Codul familiei, care prevede că desfacerea căsătoriei poate avea loc de către oficiul de stare civilă la cererea unuia dintre soţi dacă celălalt soţ a fost declarat dispărut, sunteţi în drept iniţial să vă adresaţi instanţei de judecată cu o cerere pentru a declara dispariţia soţiei dumneavoastră, articolul 49 din Codul civil specificând că dispariţia se declară de instanţa de judecată la cererea persoanei interesate.

● *La solicitarea cititorilor*

Model

CONTRACT DE LOCAŢIUNE

I. PĂRŢILE CONTRACTANTE

1.1. S.A. ____________, cu sediul în (localitatea) _________, str. _________ nr. _____, înregistrată la Oficiul ____________, sub nr. ________ din _________, cod fiscal nr. ________ din ________, reprezentată de ______________, cu funcţia de ______________________, în calitate de **locator**, pe de o parte, şi

1.2. S.A.________________________, cu sediul în (localitatea) ______________, str. _____________ nr. ______, înregistrată la Oficiul _________________, sub nr. _____________, din ________________, cod fiscal nr. ______________ din _____________, reprezentată de ________________, cu funcţia de _________, în calitate de **locatar**, pe de altă parte, au convenit să încheie prezentul contract de locaţiune cu respectarea următoarelor:

II. OBIECTUL CONTRACTULUI

2.1. Locatorul dă în locaţiune/folosinţă locatarului ______ ___________________________ în următoarele condiţii:

a) durata locaţiunii _____________________________;

b) chiria calculată astfel ____________________________ ___________________________, plătită anticipat, în momentul preluării bunurilor ce constituie obiectul prezentului contract, pe bază de proces-verbal.

2.2. Bunurile ce constituie prezentul contract sunt _____ .

III. OBLIGAŢIILE PĂRŢILOR

3.1. Obligaţiile locatorului sunt următoarele:

a) să predea bunul în locaţiune la termenul convenit de părţi şi la locul unde se găsea în momentul contractării;

b) să se abţină de la orice fapt personal, care ar avea drept consecinţă tulburarea locatarului în folosinţa bunului;

d) să răspundă pentru evicţiune şi viciile ascunse ale bunului care îi împiedică întrebuinţarea;

3.2. Obligaţiile locatarului sunt următoarele:

a) să plătească chiria de _____________ lei/lună/an în condiţiile stabilite;

b) să folosească în perioada locaţiunii bunurile care constituie obiectul prezentului contract, ca a posesor de bună-credinţă, purtând răspunderea pentru toate pagubele produse din culpa sa;

c) să restituie la sfârşitul locaţiunii bunurile care fac obiectul prezentului contract în starea în care le-a preluat, consemnată în procesul-verbal de predare-primire;

d) să acorde asistenţă tehnică pentru exploatarea normală a ___________________;

e) să garanteze restituirea bunurilor în starea în care s-au preluat, printr-un contract de garanţie accesoriu contractului de locaţiune.

IV. DURATA CONTRACTULUI

4.1. Durata locaţiunii este de ______________ începând cu data de ____________până la data de _____________ .

V. SUBLOCAŢIUNEA CONTRACTULUI

5.1. Locatarul are dreptul de a transmite, în totalitate sau în parte, cu acordul scris al proprietarului, dreptul de folosinţă asupra unui terţ, în baza unui contract de sublocaţiune (subînchiriere).

5.2. Sublocaţiunea să nu fie convenită în condiţii care să contravină condiţiilor din contractul de locaţiune.

VII. CESIUNEA CONTRACTULUI

7.1. Cesiunea contractului trebuie să fie notificată locatorului sau acceptată de acesta printr-un act adiţional la prezentul contract.

VIII. ÎNCETAREA CONTRACTULUI

8.1. Contractul de locaţiune încetează la:

a) expirarea termenului contractului;

b) în cazul pieirii bunului închiriat;

c) desfiinţarea titlului locatorului.

IX. FORŢA MAJORĂ

9.1. Nici una dintre părţile contractante nu răspunde de neexecutarea la termen şi/sau executarea în mod necorespunzător - total sau parţial - a oricărei obligaţii care îi revine în baza prezentului contract, dacă neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligaţiei respective a fost cauzată de forţa majoră, aşa cum este definită de lege.

9.2. Partea care invocă forţa majoră este obligată să notifice celeilalte părţi, în termen de _______________zile/ore, producerea evenimentului şi să ia toate măsurile posibile în vederea limitării consecinţelor lui.

9.3. Dacă în termen de ____________zile/ore de la producere, evenimentului respectiv nu încetează, părţile au dreptul să-şi notifice încetarea de drept a prezentului contract, fără ca vreuna dintre ele să pretindă daune-interese.

X. NOTIFICĂRI

10.1. În accepţiunea părţilor contractante, orice notificare adresată de una dintre acestea celeilalte este valabil îndeplinită dacă va fi transmisă la adresa/sediul prevăzut în partea introductivă a prezentului contract.

10.2. În cazul în care notificarea se face pe cale poştală, ea va fi transmisă prin scrisoare recomandată, cu confirmare de primire şi se consideră primită de destinatar la data menţionată pe confirmare de oficiul poştal primitor.

10.3. Dacă confirmarea se trimite prin telefon sau telefax, ea se consideră primită în prima zi lucrătoare după cea în care a fost expediată.

10.4. Notificările verbale nu se iau în considerare de nici una dintre părţi dacă nu sunt confirmate prin intermediul uneia dintre modalităţile prevăzute la alineatele precedente.

XI. LITIGII

11.1. În cazul în care rezolvarea neînţelegerilor nu este posibilă pe cale amiabilă, ele vor fi supuse spre soluţionare instanţei de judecată.

XII. CLAUZE FINALE

12.1. Modificarea prezentului contract se face numai prin act adiţional, încheiat între părţile contractante.

12.2. Prezentul contract, împreună cu anexele sale, care fac parte integrantă din cuprinsul său, reprezintă voinţa părţilor şi înlătură orice altă înţelegere verbală dintre acestea, anterioară sau ulterioară încheierii lui.

12.3. Dacă, după încetarea raporturilor contractuale, locatarul nu restituie bunul închiriat, locatorul are dreptul să ceară plata chiriei pentru toată durata întârzierii.

12.4. Prezentul contract a fost încheiat într-un număr de _______ exemplare.

LOCATOR **LOCATAR**
PROPRIETAR **CHIRIAŞ**

Citaţii în judecată

Curtea de Apel Chişinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Litvinov Valeriu, pentru data de 4 mai 2009, ora 15.00, la şedinţa judiciară (str. Teilor 4) în calitate de pârât pe cauză civilă la acţiunea lui Danilă E., privind radierea vizei de reşedinţă.

Judecător
Curtea de Apel Chişinău L. Popova

***

Curtea de Apel Chişinău, solicită prezentarea cet. Hîrjăucă Vasile, dom. mun. Chişinău, str. Deleanu, 5, bl. 4G, ap. 72, pentru data de 7 mai 2009, ora 14.00, la şedinţa judiciară (str. Teilor 4) în calitate de pârât pe cauză civilă nr. 3-377/09, la acţiunea Institutului „INGEOCAD", către Hîrjăucă Vasile, Agenţia de Privatizare, Consiliul mun. Chişinău ş.a., privind contestarea actului administrativ aflată în procedura judecătorului D. Manole.

Judecător
Curtea de Apel Chişinău D. Manole

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie, solicită prezentarea reprezentantului ÎM „T. Schmidt Landbau" or. Anenii Noi, pentru data de 12 mai 2009, ora 13.00, la şedinţa judiciară (bd. Ştefan cel Mare 73, bir. 220) în calitate de pârât la examinarea cauzei civile a SEL „Gricop Agro" SA, privind încasarea datoriilor.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător I. Gancear

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie, solicită prezentarea reprezentantului SRL „Iard-Com", pentru data de 26 mai 2009, ora 11.30, la şedinţa judiciară (bd. Ştefan cel Mare 73, bir. 220) în calitate de pârât la examinarea cauzei civile a SA „Orhei", privind încasarea datoriei.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător I. Gancear

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului SRL „Eurocargo", pentru data de 6 mai 2009, ora 9.00, la şedinţa judiciară (bd. Ştefan cel Mare 73, bir. 213, et. 2) în calitate de pârât pe cauză civilă intentată la cererea IM „Apă-Bună" SRL, privind încasarea sumei de 1270 lei.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Ion Stepanov

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului SRL „Catadont", pentru data de 11 mai 2009, ora 9.00, la şedinţa judiciară (bd. Ştefan cel Mare 73, bir. 213, et.2) în calitate de pârât pe cauză civilă intentată la cererea SRL „Ronde-Basse Marketing", privind încasarea sumei de 6541,90 lei .

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Ion Stepanov

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului SRL „Pomul", pentru data de 6 mai 2009, ora 11.00, la şedinţa judiciară (bd. Ştefan cel Mare 73, bir. 213, et.2) în calitate de pârât pe cauză civilă intentată la cererea ÎM „Apă-Canal", privind încasarea sumei de 61733,88 lei .

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Ion Stepanov

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului ÎI „Perciun Veronică", pentru data de 8 mai 2009, ora 9.20, la şedinţa judiciară (bd. Ştefan cel Mare 73, bir. 213, et.2) în calitate de pârât pe cauză civilă intentată la cererea SRL „Gupa Grup", privind încasarea sumei de 14465,57 lei.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Ion Stepanov

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie, solicită prezentarea reprezentantului SRL „Meritum Grup", pentru data de 30 aprilie 2009, ora 13.00, la şedinţa judiciară (bd. Ştefan cel Mare 73, bir. 218, et.2) în calitate de pârât pe cauză civilă intentată de „Plasma-Tec-Plus" SRL.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Liliana Andriaş

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie, solicită prezentarea reprezentantului SRL „Mogîldea Service", pentru data de 18 mai 2009, ora 9.30, la şedinţa judiciară (bd. Ştefan cel Mare 73, bir. 218, et.2) în calitate de pârât pe cauză civilă intentată de SA „JLC".

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Liliana Andriaş

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie, solicită prezentarea reprezentantului SRL „Sevarinal", pentru data de 12 mai 2009, ora 11.00, la şedinţa judiciară (bd. Ştefan cel Mare 73, bir. 225) în calitate de pârât pe cauză civilă intentată de SRL „S.B. TRADE".

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Iu. Ţurcan

***

Judecătoria Centru mun. Chişinău, solicită prezentarea cet. Medoni Raisa, dom. str. Haltei 21/1, ap. 6, mun. Chişinău, pentru data de 4 mai 2009, ora 15.20, la şedinţa judiciară (str. Bulgară 43, bir. 61) în calitate de pârât pe cauză civilă intentată de cet. Medoni Mihai, privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Djeta Chistol

***

Judecătoria Centru mun. Chişinău, solicită prezentarea cet. Mantea Roman, a.n. 1991, SC „Vanili Plus" SRL, pentru data de 4 mai 2009, ora 10.30, la şedinţa judiciară (str. Bulgară 43, bir. 47) în calitate de pârât pe cauză civilă la acţiunea lui Polişciuc Oleg, privind încasarea pagubei materiale şi morale.

Judecător Constantin Urîtu

***

Judecătoria Buiucani mun. Chişinău, solicită prezentarea cet. Vizitiu Iurie, pentru data de 30 aprilie 2009, ora 12.00, la şedinţa judiciară (str.M. Viteazul 2, bir. 605) în calitate de pârât pe cauza civilă la acţiunea lui Istrati Serghei.

Judecător M. Leanca

***

Judecătoria Buiucani mun. Chişinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Bobîleva Larisa, pentru data de 4 mai 2009, ora 10.30, la şedinţa judiciară (str.M. Viteazul 2, bir. 618) în calitate de pârât pe cauza civilă intentată de cet. Bobîlev Serghei.

Judecător S. Lazari

***

Judecătoria Buiucani mun. Chişinău, solicită prezentarea cet. Stegărescu Serghei, pentru data de 18 mai 2009, ora 16.00, la şedinţa judiciară (str.M. Viteazul 2, bir. 615) în calitate de pârât pe cauza civilă nr. 2-1324/09, intentată de Direcţia pentru Protecţia Dreptului Copilului Buiucani, privind decăderea din drepturile părinteşti.

Judecător Elena Cojocari

***

Judecătoria Râşcani mun. Chişinău, solicită prezentarea cet. Roşca Nicolai, Gheliman Mihail, Curmei Efrosinia, Cozlenco Boris, Beitiliman Abram, pentru data de 28 aprilie 2009, ora 16.00, la şedinţa judiciară (str. Kiev 3, bir. 2) în calitate de pârâţi pe cauza civilă intentată la acţiunea lui Ţurcan Ruslan, privind încetarea dreptului de proprietate.

Judecător Oleg Melniciuc

***

Judecătoria Râşcani mun. Chişinău, solicită prezentarea cet. Valentina Davidova, pentru data de 28 aprilie 2009, ora 8.35, la şedinţa judiciară (str. Kiev 3, bir. 30) în calitate de pârât pe cauza civilă intentată la acţiunea lui Alexandru Davidov, privind desfacerea căsătoriei.

Judecător V. Negru

***

Judecătoria Râşcani mun. Chişinău, solicită prezentarea cet. Zaharov Serghei, a.n. 04.01.1960, domiciliat mun. Chişinău, Cricova, str. Mioriţa, nr. 1, pentru data de 4 mai 2009, ora 9.00, la şedinţa judiciară (str. Kiev 3, bir. 24) în calitate de pârât pe cauza civilă la acţiunea CC „Camelia", privind încasarea datoriei.

Judecător S. Bleşceaga

***

Judecătoria Râşcani mun. Chişinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Balta Valeriu Vasile, pentru data de 7 mai 2009, ora 16.00, la şedinţa judiciară (str. Kiev 3, bir. 31) în calitate de pârât pe cauza civilă la acţiunea lui Balta Tatiana, Balta Vadim şi Astapencova Anghelina, privind pierderea dreptului la folosirea spaţiului locativ.

Judecător Lilia Lupaşco

***

Judecătoria Râşcani mun. Chişinău, solicită prezentarea cet. Bucur Pavel, pentru data de 13 mai 2009, ora 9.00, la şedinţa judiciară (str. Kiev 3, bir. 3) în calitate de pârât pe cauza civilă la acţiunea CCG 20, privind încasarea datoriei în sumă de 2888,50 lei.

Judecător Ig. Vornucescu

***

Judecătoria Râşcani mun. Chişinău, solicită prezentarea cet. Oboroc Ruslan, pentru data de 19 mai 2009, ora 9.30, la şedinţa judiciară (str. Kiev 3, bir. 19) în calitate de pârât pe cauza civilă la cererea lui Dumitraşco Natalia, privind încasarea pensiei de întreţinere.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Cornelia Vârlan

***

Judecătoria Râşcani mun. Chişinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Daniliuc Svetlana, pentru data de 28 mai 2009, ora 9.00, la şedinţa judiciară (str. Kiev 3, bir. 31) în calitate de pârât pe cauza civilă la acţiunea lui Daniliuc Victor, privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Lilia Lupaşco

***

Judecătoria Râşcani mun. Chişinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Şuşcov Eozcan, pentru data de 2 iunie 2009, ora 16.00, la şedinţa judiciară (str. Kiev 3, bir. 33) în calitate de pârât pe cauza civilă la acţiunea lui Clichici Natalia, privind decăderea din drepturile părinteşti.

Judecător Gh.V. Bîrnaz

***

Judecătoria Ciocana mun. Chişinău în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Şchirnicov Iurii Dumitru, a.n. 21.09.1954, dom. mun. Chişinău, str. Mircea cel Bătrân 12, ap. 51, pentru data de 4 mai 2009, ora 9.00, la şedinţa judiciară (str.M. Sadoveanu 24/1, bir. 309) în calitate de pârât pe cauza civilă la acţiunea APLP 54/220, privind încasarea sumei.

Judecător Ion Bulhac

***

Judecătoria Ciocana mun. Chişinău în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Stoian Gabriel, a.n. 30.06.1974, pentru data de 5 mai 2009, ora 10.00, la şedinţa judiciară (str.M. Sadoveanu 24/1, bir. 317) în calitate de pârât pe cauza civilă la acţiunea cet. Stoian Victoria, privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Cernei Ludmila

***

Judecătoria Ciocana mun. Chişinău în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet.Cojocaru Andrei, pentru data de 7 mai 2009, ora 12.00, la şedinţa judiciară (str.M. Sadoveanu 24/1, bir. 318) în calitate de pârât pe cauza civilă la acţiunea lui Tertea Veronica, privind modificarea hotărârii.

Judecător Ala Malîi

***

Judecătoria Drochia, solicită prezentarea cet. Ungurean Viorica, pentru data de 28 aprilie 2009, ora 9.00, la şedinţa judiciară (or. Drochia, str. 31 August 1989, nr. 7 bir. 8) în calitate de pârât pe cauza civilă la acţiunea lui Ungurean Sveatoslav, privind desfacerea căsătoriei.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Vitalie Zaporojan

***

Judecătoria Soroca, solicită prezentarea cet. Plaţînda Nicolai, pentru data de 4 mai 2009, ora 10.00, la şedinţa judiciară (or. Soroca, str. Independenţei 62, bir. 1) în calitate de pârât pe cauza civilă, privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Alexandru Negru

***

Judecătoria Străşeni, solicită prezentarea cet. Popa Valerian Petru, a.n. 03.04.1970, cu ultimul domiciliu în s. Sireţi, rn. Străşeni, pentru data de 4 mai 2009, ora 8.30, la şedinţa judiciară (or. Străşeni, str. Ştefan cel Mare şi Sfânt, 98, bir. 5) în calitate de pârât pe cauza civilă intentată la cererea cet. Popa Iulia, privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Vasile Rusu

ÎN ATENŢIA CITITORILOR!

Săptămânalul juridic „Dreptul" publică „Citaţii în judecată" din toate raioanele republicii. Pentru aceasta nu este nevoie să vă deplasaţi la Chişinău. E de ajuns să expediaţi prin fax (nr. 577690) copia dispoziţiei de plată şi citaţia propriu-zisă, astfel economisind sume importante pentru transport. „Dreptul" poate fi procurat în toate chioşcurile.

Date bancare: c/d 222472202641
BC Banca Socială. BIC: BSOCMD 2x722,
cod 280101722, c/f 37934018.
Publicaţia periodică **„DREPTUL"**

Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiţie şi Asociaţia Judecătorilor din R.Moldova exprimă condoleanţe preşedintelui Judecătoriei Străşeni, Mihai Gavriliţa, în legătură cu decesul soţiei.

Dumnezeu s-o odihnească!

Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiţie şi Asociaţia Judecătorilor din R.Moldova exprimă condoleanţe familiei ex-judecătorului Curţii Supreme de Justiţie, Alexandru Mardari.

Dumnezeu să-l odihnească!

Aniversări

Alexandru PARFENI,
judecător Ungheni

Cu multă stimă şi sinceritate, adresăm dlui Alexandru Parfeni calde urări de sănătate cu ocazia aniversării zilei de naştere.

Apreciem străduinţa, devotamentul, abnegaţia, responsabilitatea cu care vă îndepliniţi obligaţiile. Dar, îndeosebi, remarcăm calităţile care vă conturează o imagine deosebită: inteligenţa, seriozitatea, puritatea minţii şi a sufletului, verticalitatea, sobrietatea ...

Vă dorim să aveţi parte mereu de împăcare sufletească, sănătate, bucurii de la cei dragi inimii, omnipotenţă în domeniul în care activaţi, pentru a atinge cele mai înalte culmi.

La mulţi ani!

* * *

Evghenii DVURECENSCHI,
preşedintele judecătoriei Taraclia

Sincere felicitări cu ocazia frumoasei aniversări de 35 de ani adresăm domnului Evghenii Dvurecenschi.

Mult stimate domn E. Dvurecenschi, cu certitudine putem afirma că sunteţi un deosebit, jurist profesionist ce contribuie la edificarea statului de drept, deoarece perseverenţa, sârguinţa, modestia, sunt doar câteva dintre acele valori umane care vă caracterizează şi vă înnobilează personalitatea.

Pentru tot ceea ce reprezentaţi, vă dorim să aveţi parte de multă sănătate, multe bucurii de la cei dragi, realizări dintre cele mai frumoase şi aprecierea celor din jur.

La mulţi ani!

* * *

Zilele acestea şi-au aniversat ziua de naştere: ***Anastasia Pascari****, judecător CSJ;* ***Lilia Gavriliuc****, judecător Floreşti;* ***Liliana Andriaş****, judecător JE Circumscripţie;* ***Ludmila Caraianu****, judecător Cadâr-Lunga;* ***Vasile Macrinici****, judecător Rezina,* ***Iurie Iordan****, judecător CA Chişinău;* ***Nicolae Craiu****, judecător CA Economică;* ***Victor Tighineanu****, preşedintele judecătoriei Floreşti;* ***Iurie Cotruţa****, vicepreşedintele judecătoriei Botanica;* ***Sergiu Ceban****, judecător Floreşti;* ***Vasile Nogai****, judecător Glodeni;* ***Gheorghe Bordea****, judecător Leova;* ***Dumitru Graur****, procuror, şef al serviciului reprezentare a învinuirii în Curtea Supremă de Justiţie a secţiei judiciar-penală a Procuraturii Generale.*

Mult stimaţi omagiaţi, este o onoare pentru noi să vă adresăm sincere şi calde urări de sănătate. Apreciem străduinţa, devotamentul, abnegaţia, responsabilitatea cu care vă îndepliniţi obligaţiile.

Vă dorim să aveţi parte de acum încolo doar de împliniri şi realizări care să vă întregească fericirea.

La mulţi ani!

Cu profund respect,
membrii Consiliului de Administraţie
al Uniunii Juriştilor,
***Echipa* Dreptul *şi* Revista Naţională de Drept**

Echipa redacţiei Vă adresează un Apel de unire şi sprijin. Vă suntem recunoscători că sunteţi abonaţii noştri şi susţineţi ziarul. Noi avem nevoie de acest ajutor şi vom rămâne alături de Dvs.

Mult stimată Doamnă
Zinaida BARBACARI!

Aniversarea zilei Dvs. de naştere ne oferă plăcuta ocazie de a vă adresa sincere şi calde urări de bine. Vă dorim multă sănătate, bucurii, cât mai multe clipe de înălţare sufletească. Să vă păstraţi perseverenţa, perspicacitatea, seriozitatea, inteligenţa – calităţi de care daţi dovadă în tot ceea ce faceţi şi care vă conferă alura unui exemplu de personalitate demn de urmat pentru oricine. Noi succese şi realizări remarcabile.

La mulţi ani!

Colectivul Judecătoriei Râşcani,
municipiul Chişinău

Obiceiuri şi simboluri de Paşti

LUMÂNAREA DE ÎNVIERE. În noaptea de Înviere, o mulţime mare de lume vine la biserică. Fiecare credincios poartă în mână o lumânare, pe care o va aprinde din lumina adusă de preot de pe masa Sfântului Altar. Această lumânare este simbolul Învierii, al biruinţei vieţii asupra morţii şi a luminii lui Hristos asupra întunericului păcatului. Mulţi păstrează restul de lumânare rămasă nearsă după slujbă şi o aprind în cursul anului, în cazul în care au un mare necaz în casă. La sfârşitul slujbei, preotul împarte tuturor pâine sfinţită, stropită cu vin şi cu aghiazmă.

OUĂLE ROŞII. Ouăle simbolizează mormântul purtător de viaţă al Domnului nostru Iisus Hristos, care s-a deschis la Învierea Sa din morţi. De aceea, când sparg ouăle prin ciocnire, dar şi când se întâlnesc unii cu alţii, creştinii îşi spun: „Hristos a înviat! Cu adevărat a înviat!” Aceste formule se folosesc numai patruzeci de zile, până la Înălţarea Domnului. Culoarea roşie a ouălelor simbolizează sângele lui Iisus care s-a scurs pe cruce pentru mântuirea lumii. Ciocnitul ouălelor se face „cap” la „cap” şi „dos” la „dos”. Există credinţa că cei care ciocnesc se întâlnesc pe lumea cealaltă. Cel care sparge oul celuilalt are voie să i-l ia. Dacă acesta refuză, se spune ca îl va mânca pe lumea cealaltă stricat şi uns cu păcură.

Ouăle pot avea şi diferite „modele”, pot fi pictate. În funcţie de zona în care se fac, ele se numesc ouă încondeiate, închistrate, muncite, picate (cu ceară) etc. Ouăle muncite nu se dau de pomană, căci nu le primeşte Dumnezeu. Legendele despre ouăle roşii sunt numeroase. Într-o serie din ele, Maica Domnului, hăituită, fie face ouă roşii pe care le aruncă în spate pentru a-i deruta pe urmăritori, fie transformă pietrele pe care le aruncă aceştia în ouă roşii. Altă legendă povesteşte că la răstignirea lui Hristos, Sfânta Maria a pus un coş de ouă sub cruce ca să-i îmbuneze pe soldaţi, iar acestea au fost înroşite de sângele Mântuitorului. O altă legendă povesteşte că vestea Învierii lui Iisus a fost primită cu neîncredere de unii. O precupeaţă care vindea ouă în piaţă a zis: „Atunci voi crede, când ouăle se vor roşi”. Şi aşa s-a întâmplat!

PASCA. Se coace de către gospodinele creştine numai o dată pe an, de Sfintele Paşti. Ea are o formă rotundă pentru că se crede că scutecele lui Hristos au fost rotunde. Având la mijloc o cruce, pasca este împodobită pe margini cu aluat împletit. În momentul în care se pune în cuptor, femeile de la ţară fac semnul crucii cu lopata pe pereţii cuptorului, spunând: „Cruce-n casă,/ Cruce-n piatră,/ Dumnezeu cu noi la masă,/ Maica Precistă pe fereastră”. Despre originea pascăi există o legendă care spune că, în timp ce predica împreună cu apostolii, Iisus a găzduit la un om foarte primitor, care le-a pus în traistă, la plecare, pâine pentru drum fără ştirea lor. Întrebându-l pe Hristos când va fi Paştele, Mântuitorul le-a spus că atunci când vor găsi pâine în traistă. Căutând, apostolii au găsit în traistă ce le pusese acel om. De atunci fac femeile pască.

MIELUL. După tradiţie, în familiile creştine se mănâncă în zilele de Paşti carne de miel. Mielul îl simbolizează pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care S-a jertfit pentru păcatele lumii şi a murit pe cruce ca un miel nevinovat.

La Mănăstirea Hâncu au fost aduse mari sfinţenii

La Mănăstirea Hâncu, cu hramul Cuvioasei Parascheva – Ocrotitoarea Moldovei, sunt expuse spre închinare câteva din cele mai mari sfinţenii ale întregului Creştinism. Duminică, 12 aprilie, aici au fost aduse o părticică din Coroana de Spini a Mântuitorului, o părticică dintr-unul din cuiele cu care a fost răstignit Domnul Iisus Hristos, o părticică din lemnul Sfintei Cruci, precum şi o părticică din moaştele Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de Biruinţă.

Aceste mari sfinţenii au fost aduse din Italia în oraşul Odesa, Ucraina, de unde au ajuns în Moldova, cu referire la biroul de presă al Prea Sfinţitului Petru, Episcop de Hâncu.

Duminică, vieţuitorii Mănăstirii Hâncu, împreună cu mai mulţi enoriaşi şi pelerini ai Sfântului Locaş, au avut marea bucurie de a întâmpina o părticică din moaştele Sfântului Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei, o părticică din moaştele Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de Biruinţă şi Icoana Sfintei Maria Magdalena, în interiorul căreia se află o părticică din moaştele acesteia.

Toţi cei care doresc să se închine la acestea o pot face în fiecare zi, până la 3 mai.

DE PAŞTI „FRANZELUŢA” VA OFERI CIRCA 40 DE TIPURI DE ARTICOLE DE PANIFICAŢIE ŞI COFETĂRIE

Cu o săptămână înainte de Paşti, cel mai mare producător de articole de panificaţie din Moldova, SA „Franzeluţa”, a început coacerea colacilor şi a altor articole de cofetărie de sărbătorile pascale, iar în total va lansa circa 40 de denumiri de articole.

Şefa secţiei marketing de la întreprindere, Margareta Bolocan, a spus că combinatul va propune pască cu brânză, colaci, precum şi cozonaci în ambalaje originale.

Potrivit ei, cel mai ieftin colac este „Basm”, cu masa de 0,2 kg şi va costa 8,34 lei, iar cel mai scump este „Hulubaş” (0,7 kg) - 75 lei. Cumpărătorii vor putea cumpăra pasca cu brânză „Chişinău”, cu masa de 1 kg, la preţul de 40,91 lei, precum şi „Balada”, „Legenda”, „Mugurel” la preţul de 50 lei.

Tradiţional, cofetarii întreprinderii vor pregăti un asortiment de iepuraşi de ciocolată în ambalaje diferite.

„Noutatea anului va fi cozonacul „Dialog” cu umplutură de magiun şi cacao, la preţul de 41,68 lei şi cu termenul de păstrare de până la 20 de zile”, a menţionat Bolocan.

FONDATORI:
Universitatea de Stat din Moldova,
Uniunea Juriştilor din Moldova
Redactor-şef:
Gheorghe AVORNIC
Redactor-şef adjunct:
Grigore CAPCELEA

Reporteri: Irina BUREA,
Stelina CIOBANU,
Laura DUMBRAVĂ
Jurist: Vitalie MODRÎNGĂ
Redactor-stilizator: Sanda RADU
Machetator: Maria BONDARI
Contabila: Maria JOSANU

Adresa redacţiei:
MD 2009, Chişinău, str. A. Mateevici, 60, bir. 222. Pentru vizitatori: intrarea din str. Bănulescu-Bodoni. Tel.: 57-77-52. Fax: 57-76-90.
DREPTUL · Date bancare: c/d 222472202641. BC Banca Socială. BIC:BSOCMD 2x722. c/f 37934018.

Punctul de vedere al autorilor materialelor publicate nu reflectă neapărat opinia redacţiei. Redacţia nu corespondează cu cititorii, materialele autorilor nu se recenzează şi nu se restituie.
Tiparul executat la tipografia “Prag-3”.
Indice – 21596
Tiraj 4600
Com. 773